

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2016 M. GEGUŽĖS 1 D. – 2016 M. GEGUŽĖS 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
3. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS LIETUVOS RESPUBLIKOJE	4
<i>Dėl atsisakymo pakeisti užsieniečiui leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje grėsmės viešajai tvarkai pagrindu.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl Migracijos departamento teisės nagrinėjant prašymą dėl papildomos apsaugos įvertinti pabėgėlio statuso suteikimo galimybę.....</i>	<i>4</i>
6. SOCIALINĖ APSAUGA	5
<i>Dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos mokėjimo nutraukimo, paaiškėjus pareigūno atleidimo aplinkybėms.....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl reikalavimo sugrąžinti išmokėtą pareigūnų ir karių valstybinę pensiją su priedu teisėtumo sąlygų</i>	<i>6</i>
7. KONKURENCIJA.....	7
<i>Dėl dalyvavimo suderintuose veiksmuose, kai interneto sistemos administratorius nustato nuolaidos apribojimą per šią sistemą parduodamoms kitų ūkio subjektų paslaugoms.....</i>	<i>7</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, AT SIRADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	8
<i>Dėl nuteistojo teisės Laisvės atėmimo vietų ligoninėje būti laikomam atskirai nuo suimtujų.....</i>	<i>8</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO	8
<i>Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių nuostatos, susijusios su aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teise tikrinti medžiotojų (ne)blaivumą, teisėtumo.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių normų, nustatančių draudžiamus medžioklės būdus, teisėtumo.....</i>	<i>10</i>
<i>Dėl Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatų teisėtumo</i>	<i>11</i>
24. BYLOS DĖL VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS.....	12
<i>Dėl tinkamo pranešimo (nurodymo) apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidas, siekiant jas prisiteisti. 12</i>	
29. BYLOS, SUSIJUSIOS SU GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLE.....	14
<i>Dėl ginklų ir šaudmenų kontrolę griežtinančio reguliavimo galiojimo laike.....</i>	<i>14</i>
35. BYLOS, SUSIJUSIOS SU VIETOS SAVIVALDA.....	15
<i>Dėl savivaldybės tarybos, kaip vienintelio subjekto, galinčio kreiptis su prašymu pateikti išvadą dėl savivaldybės tarybos nario – mero priesaikos sulaužymo ir (ar) įgaliojimų nevykdymo</i>	<i>15</i>
36. BYLOS DĖL ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS SPRENDIMŲ.....	16
<i>Dėl prioritetinės reikšmės teikimo privataus gyvenimo apsaugai, rengiant ir platinant viešąją informaciją16</i>	
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	17
<i>Dėl esminių procesinių garantijų užtikrinimo nagrinėjant drausmės bylą Turto arba verslo vertintojų garbės teisme.....</i>	<i>17</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	18
55. TEISMO KOMPETENCIJA	18
<i>Dėl ginčo, siejamo su viešųjų paslaugų administravimu, priskyrimo administraciniams teismams</i>	<i>18</i>
59. TEISMO IŠLAIDOS.....	19
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo iš Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos, ją panaikinus.....</i>	<i>19</i>
61. PROCESINIAI TERMINAI.....	20

<i>Dėl skundo padavimo termino atnaujinimo ginčiuose dėl statutiniams valstybės tarnautojams neišmokėtų motinystės (tėvystės) išmokų.....</i>	<i>20</i>
63. SKUNDAS.....	20
<i>Dėl galimybės paduoti atskirąjį skundą dėl teismo nutarties išduoti leidimą Lošimų priežiūros tarnybai atlikti veiksmus</i>	<i>20</i>
<i>Dėl gamintojo teisės ginčyti organizacijos, kuriai buvo pavedęs organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą, pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos panaikinimą</i>	<i>21</i>
<i>Dėl galimybės planavimo iniciatoriui ginčyti teisme planavimo organizatoriaus atsisakymą nagrinėti jo pateiktą detaliojo plano koncepciją.....</i>	<i>22</i>
<i>Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos pranešimo apie pateiktos deklaracijos trūkumus, kaip administracinės bylos dalyko</i>	<i>23</i>
<i>Dėl savivaldybės tarybos sprendimo dėl krematoriumo vietos nustatymo, kaip individualaus administracinio akto</i>	<i>24</i>
74. TEISMO SPRENDIMAS	24
<i>Dėl jau įvykdyto administracinio sprendimo teisėtumo patikros.....</i>	<i>25</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

3. Užsieniečių teisinė padėtis Lietuvos Respublikoje

3.1. Užsieniečių gyvenimas Lietuvos Respublikoje

Dėl atsakymo pakeisti užsieniečiui leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje grėsmės viešajai tvarkai pagrindu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo bei pareiškėjo prašymo įpareigoti Migracijos departamentą išduoti jam leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą, nusprendęs, kad Migracijos departamentas turėjo teisinį pagrindą atsakyti pakeisti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje dėl jo grėsmės Lietuvos Respublikos viešajai tvarkai (Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 35 str. 1 d. 1 p.).

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad duomenys apie pareiškėjo teistumą, taip pat 2003–2012 m. padarytus administracinius teisės pažeidimus nėra nauji, 2011 m., 2012 m., 2013 m., 2014 m., keičiant jam leidimą laikinai gyventi, jų visuma nebuvo vertinama kaip pagrindas konstatuoti, kad pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti viešajai tvarkai. Todėl aplinkybė, kad 2015 m. liepos 29 d. pareiškėjas vėl buvo patrauktas administracinėn atsakomybėn už Administracinių teisės pažeidimų kodekso 173¹¹ straipsnio, nustatančio atsakomybę už gyventojų pajamų mokesčio mokėjimo tvarkos pažeidimus, 1 dalyje numatyto pažeidimo padarymą, ir Valstybės saugumo departamento 2015 m. rugpjūčio 6 d. rašto Nr. (K)-19-1540, pažymėto slaptumo žyma „Slaptai“, neišslaptintoje dalyje pateikiama žvalgybos informacija negali būti pakankamas pagrindas pakeisti šį vertinimą. Juo labiau, atsižvelgiant į pagrindą, kuriuo prašoma pakeisti leidimą (šeimos susijungimas), pareiškėjo šeiminius, socialinius, ekonominius ryšius su Lietuvos Respublika, ginčijamą sprendimą laikyti proporcinga poveikio priemone šioje situacijoje.

LVAT teisėjų kolegija vertino, jog pagrindo sutikti su pirmosios instancijos teismo išvada, kad dėl pareiškėjo gyvenimo Lietuvos Respublikoje atsiradusi galima grėsmė viešajai tvarkai yra įrodyta ir leidimo gyventi nepakeitimas yra proporcinga priemonė siekiamam tikslui – užtikrinti visuomenės saugumą ir viešąją tvarką, lyginant su teisės užsieniečiui gyventi Lietuvos Respublikoje nesuteikimu, nėra, todėl pirmosios instancijos teismo sprendimas pakeistas ir Migracijos departamentas įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.

2016 m. gegužės 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3196-624/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04526-2015-8

Procesinio sprendimo kategorija 3.1

[Prieiga internete](#)

3.4. Prieglobsčio suteikimas

Dėl Migracijos departamento teisės nagrinėjant prašymą dėl papildomos apsaugos įvertinti pabėgėlio statuso suteikimo galimybę

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento sprendimo dėl prieglobsčio (pabėgėlio statuso ir papildomos apsaugos) Lietuvos Respublikoje nesuteikimo dalies, kuria pareiškėjui nesuteikta papildoma apsauga Lietuvos Respublikoje, teisėtumo ir pagrįstumo bei pareiškėjo prašymo įpareigoti Migracijos departamentą iš naujo išnagrinėti prašymą suteikti papildomą apsaugą Lietuvos Respublikoje.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamą sprendimą panaikino ir įpareigojo Migracijos departamentą išnagrinėti pareiškėjo prašymą suteikti papildomą apsaugą Lietuvos Respublikoje iš naujo, be kita ko, konstatavęs, jog skundžiamas sprendimas naikintinas kaip neatitinkantis tikrovės ir neteisėtas ta apimtimi, kuria *ultra vires* spręsta apie pabėgėlio statuso suteikimo galimybę pareiškėjui.

LVAT teisėjų kolegija nesutiko, kad atsakovas *ultra vires* sprendė dėl galimybės pareiškėjui suteikti pabėgėlio statusą, kadangi, kaip buvo matyti iš pareiškėjo asmens byloje pateiktų dokumentų, pareiškėjas, teikdamas prašymą dėl prieglobsčio suteikimo, neakcentavo, jog siekia tik papildomos apsaugos suteikimo, t. y. nesiekia pabėgėlio statuso, todėl atsakovas pagrįstai atliko tyrimą ir priėmė sprendimą, kuriuo nustatyta (turėtų būti nustatyta), ar prieglobsčio prašytojui turi būti suteiktas pabėgėlio statusas arba papildoma apsauga, ir ar nėra priežasčių, dėl kurių pabėgėlio statusas arba papildoma apsauga nesuteikiami. Be to, pažymėta, kad 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, su kurios nuostatomis yra suderintos Įstatymo, reglamentuojančio prieglobsčio prašymų nagrinėjimo tvarką, nuostatos, 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nagrinėdama tarptautinės apsaugos prašymus sprendžiančioji institucija visų pirma nustato, ar prašytojai priskirtini prie pabėgėlių, ir jeigu ne – nustato, ar jie gali gauti papildomą apsaugą.

Kadangi šiuo atveju nebuvo pagrindo teigti, jog atsakovas *ultra vires* sprendė dėl galimybės pareiškėjui suteikti pabėgėlio statusą, pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kurioje teismas *ex officio* konstatavo Migracijos departamento sprendimo dėl prieglobsčio (pabėgėlio statuso ir papildomos apsaugos) Lietuvos Respublikoje nesuteikimo dalies, kuria pareiškėjui nesuteiktas pabėgėlio statusas, neteisėtumą ir šioje dalyje jį panaikino, pakeista. Tačiau LVAT sutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimo dalimi panaikinti atsakovo sprendimą dėl papildomos apsaugos nesuteikimo, kaip priimtą neišnagrinėjus visų faktinių aplinkybių, ir perduoti jo prašymą šioje dalyje nagrinėti iš naujo.

2016 m. gegužės 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3183-624/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05691-2015-2

Procesinio sprendimo kategorija 3.4

[Prieiga internete](#)

6. Socialinė apsauga

6.6. Bylos dėl išmokų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų

6.6.1. Bylos dėl valstybinių pensijų

Dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos mokėjimo nutraukimo, paaiškinus pareigūno atleidimo aplinkyboms

Apžvelgiamoje byloje buvo ginčijamas sprendimas nutraukti pareigūnų ir karių valstybinės pensijos mokėjimą, priimtas susiklosčius neįprastoms aplinkybėms, susijusiomis su pareigūno atleidimu iš vidaus tarnybos. Pareigūnas, neįsiteisėjęs pirmosios instancijos teismo sprendimui pripažinti pareigūno atleidimą iš vidaus tarnybos dėl tarnybinio nusižengimo neteisėtu, buvo grąžintas į vidaus tarnybą ir atleistas iš vidaus tarnybos kitu pagrindu, leidžiančiu be papildomų sąlygų skirti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją. Vis dėlto vėliau įsiteisėjusia teismo nutartimi pripažinta, kad pareigūno atleidimas dėl tarnybinio nusižengimo, dėl kurio pareigūnų ir karių valstybinė pensija skiriama tik esant papildomoms sąlygoms, yra teisėtas.

Šiomis aplinkybėmis išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad šiuo konkrečiu atveju įsiteisėjusia teismo nutartimi, kuria buvo galutinai išspręstas ginčas dėl tarnybinės nuobaudos teisėtumo, buvo padaryta tiesioginė įtaka nagrinėjamo teisinio santykio dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos turiniui, todėl turi būti laikoma, jog pareiškėjas iš vidaus tarnybos atleistas dėl tarnybinio nusižengimo. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies prasme tai reiškė, jog iš vidaus tarnybos pareiškėjas yra pašalintas dėl savo paties kaltės. Kadangi byloje nustatyta, jog pareiškėjas nebuvo ištarnavęs 20 ar daugiau metų, tokia situacija vertinta, kaip neatitinkanti įstatyme nustatytų teisės į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją įgyvendinimo sąlygų, dėl ko pareigūnų ir karių valstybinės pensijos su priedu mokėjimas nebegalėjo būti tęsiamas.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija šiame kontekste atkreipė dėmesį, kad konstitucinė jurisprudencija suponuoja, jog pareigūnas, pašalintas iš vidaus tarnybos dėl tarnybai keliamų reikalavimų pažeidimo, pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skyrimo prasme negali būti teisiškai vienodai traktuojamas, kaip ir pareigūnai, kurių vidaus tarnybos teisiniai santykiai baigėsi kitais pagrindais, t. y. nesant jų pačių kaltės. Vadinasi, įstatymų leidėjas, Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatyme nustatęs griežtesnį teisinį reguliavimą (papildomų sąlygų atitikimo prasme) tais atvejais, kai pareigūnas iš vidaus tarnybos pašalinamas *inter alia* dėl tarnybinio nusižengimo (netinkamo tarnybinių pareigų vykdymo), šiai aplinkybei

suteikė teisinę reikšmę, kurios ignoravimas reikštų ir pačios pareigūnų ir karių valstybinės pensijos konstitucinės paskirties paneigimą. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymui faktą, kad tarnybos santykiai yra pasibaigę dėl pareigūno kaltės, pripažįstant teisiškai reikšmingu, ir esant galutiniam bei neskundžiamam teismo sprendimui dėl pareigūno kaltės buvimo tarnybinių santykių pasibaigimo momentu, turi būti taikoma Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų 3 straipsnio 2 dalis.

Dėl reikalavimo sugrąžinti išmokėtą pareigūnų ir karių valstybinę pensiją su priedu teisėtumo sąlygų

Ginčytu administraciniu aktu atsakovas taip pat pareiškė reikalavimą pareiškėjui grąžinti 3 376,35 Lt (977,86 Eur), kaip nepagrįstai gautą pensiją su priedu už laikotarpį nuo 2012 m. spalio 30 d. iki 2013 m. kovo 1 d. per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo dienos.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija šiuo klausimu nurodė, kad ginčyto sprendimo priėmimo metu galiojęs teisinis reguliavimas (*inter alia* Valstybinių pensijų įstatymas, Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymas) kilusio ginčo teisinės situacijos sprendimo taisyklių nenustatė. Tačiau LVAT panašioje teisinių santykių – permokėtų valstybinio socialinio draudimo našlių pensijos sumų išieškojimo – srityje yra išaiškinęs, kad jeigu valstybinė socialinio draudimo pensija yra permokama dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, permokėtas dydis iš pensijos gavėjo neišieškomas (LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2015 m. rugsėjo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1324-502/2015). Atkreiptas dėmesys, kad pagal apžvelgiamos bylos nagrinėjimo metu galiojusios redakcijos Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymą (2015 m. birželio 25 d. įstatymo Nr. XII-1864 redakcija), jeigu pareigūnų ir karių valstybinė pensija arba šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytas priedas yra permokami dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, permokėta suma iš pensijos gavėjo neišieškoma (15¹ str. 2 d.). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, daryta išvada, kad siekiant racionalaus ir efektyvaus ribotų valstybės finansinių išteklių naudojimo, sprendimą nutraukti pareigūnų ir karių valstybinės pensijos mokėjimą priėmusiai institucijai (šiuo atveju vidaus reikalų ministru) ar kitam kompetentingam subjektui apskritai nėra draudžiama siekti, jog nepagrįstai išmokėtos tokios pensijos sumos būtų sugrąžintos į valstybės biudžetą. Viešojo administravimo institucija tokiais atvejais turi svarstyti klausimą dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos nutraukimo teisiniu pasekmių taikymo. Vertinimas, ar sprendimas nutraukti aptariamą valstybinės pensijos mokėjimą turi veikti retroaktyviai, t. y. paveikti ir tuos teisinius santykius, kurie susiklostė iki sprendimo nutraukti valstybinę pensiją priėmimo, atliekamas atsižvelgiant į konkrečioje situacijoje susiklosčiusias faktines aplinkybes. Išreikalavimas iš asmens jau išmokėtų pareigūnų ir karių valstybinės pensijos su priedu sumų, kai nėra šių sumų įgijėjo nesąžiningumo, LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, galėtų būti vertinamas, kaip nepagrįstas (*inter alia* neproporcingas) nuosavybės teisių apribojimas, asmens turinių interesų pažeidimas, draudžiamas Konstitucijos 23 straipsnio ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Pirmojo Protokolo 1 straipsnio pagrindu.

Nagrinėtu atveju, atsižvelgusi į faktinę bei teisinę bylos situaciją, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad pareigūnų ir karių valstybinė pensija su priedu pareiškėjui buvo išmokėta būtent dėl viešojo administravimo subjekto, Varėnos rinktinės ir Vidaus reikalų ministerijos, veiksmų, nepakankamo šių institucijų rūpestingumo, atidumo bei nuoseklumo, vertinant susiklosčiusios faktinės situacijos aplinkybes. Todėl, LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, tiek atsakovas, tiek Varėnos rinktinė, priimdama vėlesnius sprendimus dėl pareiškėjo, *inter alia* dėl pareiškėjo sveikatos tinkamumo vidaus tarnybai patikros, prisidėjo prie teisinio neaiškumo situacijos ir nepagrįstai neįvertino galimybės pasinaudoti pareigūno nušalinimo nuo pareigų institutu arba teismine tvarka inicijuoti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. liepos 2 d. sprendimo įvykdymo atgręžimo veiksmus. Tai, kad pareiškėjas, įgydamas pareigūnų ir karių valstybinės pensijos su priedu sumas, veikė nesąžiningai, byloje nenustatyta, o atsakovo akcentuota aplinkybė, jog pareiškėjas iš vidaus tarnybos buvo atleistas dėl tarnybinio nusižengimo ir, jo manymu, nepagrįstą atleidimą ginčijo teismine tvarka, šiuo atveju nevertinta, kaip susijusi su įgytų sumų išreikalavimo teisiniu santykiu. Visa tai leido teigti, jog atsakovas, reikalaujamas iš pareiškėjo sugrąžinti jam išmokėtą pareigūnų ir karių valstybinės pensijos su priedu sumą, netinkamai įvertino viešojo administravimo institucijų veiksmus, jų įtaką išmokant pareiškėjui pensiją ir našta dėl susiklosčiusios situacijos (*inter alia* administracinių klaidų) nepagrįstai perkėlė pareiškėjui. Atsižvelgiant į tai, konstatuota, kad pareiškėjui išmokėta pareigūnų ir karių valstybinė pensija su priedu iš jo negali būti išreikalauta.

2016 m. gegužės 13 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A-2458-525/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01738-2013-8

Procesinio sprendimo kategorija 6.6.1; 16.5

[Prieiga internete](#)

7. Konkurencija

7.2. Draudžiami susitarimai

Dėl dalyvavimo suderintuose veiksmuose, kai interneto sistemos administratorius nustato nuolaidos apribojimą per šią sistemą parduodamoms kitų ūkio subjektų paslaugoms

Administracinėje byloje ginčas kilo tarp pareiškėjų – informacinės sistemos E-TURAS išimtinų teisių turėtojo ir administratoriaus (UAB „Eturas“) bei šia sistema besinaudojusių kelionių agentūrų – ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos dėl jos sprendimo skirti šioms kelionių agentūroms baudas už antikoncepcinius veiksmus.

E-TURAS internetinė sistema – tai programa, kurioje apdorojama ir sisteminama kompiuterizuota informacija apie keliones ir su jomis susijusias paslaugas, kurią teikia kelionių organizatoriai. Ši sistema buvo integruojama į kelionių agentūrų tinklalapius. Naudodamiesi E-TURAS rezervacijos sistemos forma, pirkėjai galėjo kelionių agentūrų tinklalapiuose įsigyti keliones.

Konkurencijos taryba skundžiamame nutarime nustatė, kad E-TURAS sistemos administratorius įvedė techninį apribojimą nuolaidoms, taikomoms per šią sistemą parduodamoms kelionėms, dėl kurio kelionių agentūros galėjo taikyti ne didesnę kaip 3 procentų dydžio pagrindinę nuolaidą. Taip pat nustatyta, kad, prieš įvedant šį techninį apribojimą, E-TURAS sistemoje buvo patalpintas sisteminis pranešimas, informuojantis kelionių agentūras apie nuolaidos apribojimą. Konkurencijos taryba konstatavo, jog kelionių agentūros, naudodamosi E-TURAS sistema tuo metu, kai buvo nustatytas minėtas apribojimas, įvertinusios pačios sistemos veikimo principus, jos savybes, UAB „Eturas“ paskelbtą sisteminį pranešimą bei pačių kelionių agentūrų interneto svetainėse skelbiamą informaciją apie taikomas nuolaidas, galėjo pagrįstai numanyti, kad visos sistema besinaudojančios kelionių agentūros taip pat taikys ne didesnes nei 3 procentų nuolaidas kelionėms. Konkurencijos taryba vertino, jog kelionių agentūros tarpusavyje atskleidė, kokio dydžio nuolaidą jos ketina taikyti ateityje, taip nebyliu pritarimu išreikšdamos bendrą valią dėl elgesio atitinkamoje rinkoje. Tokį kelionių agentūrų elgesį Konkurencijos taryba laikė jų suderintais veiksmais ir konstatavo, kad šios kelionių agentūros pažeidė Konkurencijos įstatymą ir Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo.

Sprendama ginčą, teisėjų kolegija atsižvelgė į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) 2016 m. sausio 21 d. prejudicinį sprendimą šioje byloje, kuriame ESTT konstatavo, jog nacionalinio teismo išvada, kad kelionių agentūros turėjo žinoti pagrindinėje byloje nagrinėjamo sisteminio pranešimo turinį, padaryta remiantis vien jo išsiuntimo faktu, prieštarautų nekaltumo prezumpcijai. Šiame sprendime ESTT pažymėjo, kad nekaltumo prezumpcijai neprieštarautų nacionalinio teismo sprendimas, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamo sisteminio pranešimo išsiuntimo faktu, atsižvelgiant į kitus objektyvius ir nuoseklius požymius, galima grįsti prezumpciją, kad pagrindinėje byloje dalyvaujančios kelionių agentūros nuo šio pranešimo išsiuntimo datos žinojo jo turinį, paliekant šioms kelionių agentūroms galimybę ją nugincyti. ESTT taip pat nurodė, kad svarbu nustatyti, ar kelionių agentūros neatsiribojo nuo suderintų veiksmų, pavyzdžiui, sistemingai taikydamos didesnę nei 3 procentų nuolaidą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas sprendė, ar kiekviena kelionių agentūra, kurios atžvilgiu priimtas ginčytas nutarimas, žinojo apie E-TURAS sistemoje taikytą nuolaidos apribojimą ir ar jam neprieštaravo. Teisėjų kolegija vertino įrodymus, kuriuos Konkurencijos taryba surinko kiekvieno iš pareiškėjų atžvilgiu, ir sprendė, ar konkreiti kelionių agentūra pripažino, kad žinojo apie nuolaidos apribojimą šio apribojimo taikymo metu, taip pat ar byloje buvo kitų įrodymų, iš kurių būtų galima spręsti, jog konkreiti kelionių agentūra žinojo apie E-TURAS sistemoje taikytą nuolaidų apribojimą (pvz., įrodymai dėl sumažėjusios kelionių agentūros taikytos nuolaidos nustačius apribojimą). Teismas taip pat vertino, ar kelionių agentūros, žinojusios apie nuolaidos apribojimą, atsiribojo nuo suderintų veiksmų (pavyzdžiui, sistemingai taikydamos papildomas nuolaidas).

Įvertinusi įrodymus, surinktus kiekvieno iš pareiškėjų atžvilgiu, teisėjų kolegija nustatė, kad Konkurencijos tarybos nutarimu nubaustas kelionių agentūras galima išskirti į tris pareiškėjų grupes: pirma, kelionių agentūros, kurios žinojo apie nustatytą apribojimą ir jam neprieštaravo; antra, kelionių agentūros,

kurios žinojo apie nustatytą apribojimą ir jam prieštaravo; ir trečia, kelionių agentūros, kurių atžvilgiu Konkurencijos taryba nesurinko pakankamai įrodymų, pagrindžiančių, kad jos žinojo apie E-TURAS sistemoje nustatytą nuolaidos apribojimą. Teisėjų kolegija nusprendė, kad Konkurencijos taryba nepagrįstai pripažino, jog kelionių agentūros, nežinojusios apie nustatytą apribojimą arba jam prieštaravusios (antroji ir trečioji grupės), pažeidė Konkurencijos įstatymą ir Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ir panaikino šioms kelionių agentūroms skirtas baudas. Teismas taip pat konstatavo, kad kelionių agentūros, žinojusios apie taikytą nuolaidos apribojimą ir jam neprieštaravusios, pagrįstai pripažintos dalyvavusios antikonkurenciniuose veiksmuose. Teismas nustatė ir tai, kad UAB „Eturas“ organizavo ir įvedė nuolaidos apribojimą E-TURAS sistemoje, todėl Konkurencijos taryba pagrįstai konstatavo, jog UAB „Eturas“ pažeidė Konkurencijos įstatymą ir Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo.

Teisėjų kolegija nenustatė lengvinančių aplinkybių, todėl iš dalies tenkino Konkurencijos tarybos apeliacinį skundą ir pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimu sumažintas baudas kai kuriems pareiškėjams, kurie dalyvavo antikonkurenciniuose veiksmuose.

2016 m. gegužės 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-97-858/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01697-2012-1

Procesinio sprendimo kategorija 7.2

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

Dėl nuteistojo teisės Laisvės atėmimo vietų ligoninėje būti laikomam atskirai nuo suimtųjų

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas reikalavimą dėl žalos atlyginimo grindė tuo, kad Laisvės atėmimo vietų ligoninėje jis buvo laikomas kamerų tipo palatoje kartu su suimtaisiais ir tuo buvo pažeistas Bausmių vykdymo kodekso 70 straipsnis ir Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnis.

Pirmosios instancijos teismas šio pareiškėjo reikalavimo netenkino.

Teisėjų kolegija nurodė, jog pagal Bausmių vykdymo kodekso 70 straipsnio 5 dalį laisvės atėmimo vietų ligoninėje atskirai arba izoliuoti vieni nuo kitų laikomi vyrai ir moterys, suaugusieji ir nepilnamečiai, nuteistieji, kuriems paskirtas laisvės atėmimas iki gyvos galvos. Konstatuota, kad šios teisės normos reikalavimo Laisvės atėmimo vietų ligoninėje, priimdama gydyti pareiškėją, nepažeidė.

Suėmimo vykdymo įstatymo 1 straipsniu nustatyta, kad šio įstatymo paskirtis – nustatyti kardomąją priemonę – suėmimą (kardomąjį kalinimą) vykdančias įstaigas, suėmimo vykdymo tvarką ir sąlygas, taip pat asmenų, laikomų suėmimą vykdančiose įstaigose, teisinę padėtį. Daryta išvada, jog Suėmimo vykdymo įstatymu yra ginamos suimtųjų teisės, viena iš kurių numatyta 10 straipsnio 1 dalies 3 punkte, kad suimtieji atskirai laikomi nuo nuteistųjų, o pareiškėjas reikalavimą dėl žalos atlyginimo siejo su nuteistojo teisių pažeidimu, nors minėta teisės norma nėra skirta garantuoti nuteistųjų izoliaciją, todėl Laisvės atėmimo vietų ligoninėje pareiškėjo skundo reikalavimo apimtyje jo teisių nepažeidė ir žalos nepadarė.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2016 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1885-261/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02871-2013-7

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.1. Centrinų valstybinio administravimo subjektu

Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių nuostatų, susijusių su aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teise tikrinti medžiotojų (ne)blaivumą, teisėtumo

Apžvelgiamoje byloje buvo keliamas klausimas dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 patvirtintų Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 75 punkto (2010 m. rugsėjo 15 d. įsakymo Nr. D1-768 redakcija) ta apimtimi, kuria numatyta, jog medžioklėje dalyvaujantys medžiotojai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų reikalavimu privalo leisti būti tikrinami neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nuo psichotropinių medžiagų būsenai nustatyti, o asmuo, atsisakęs ar vengiantis pasitikrinti blaivumą ar apsvaigimo nuo psichotropinių medžiagų būseną, laikomas neblaiviu ar apsvaigusiu nuo psichotropinių medžiagų, atitiktis aukštesnės galios teisės aktams.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo, ar tirtame Taisyklių punkte galėjo būti nustatyta teisė aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams reikalauti, kad medžioklėje dalyvaujantys medžiotojai pasitikrintų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nuo psichotropinių medžiagų būseną.

Kaip nurodyta apžvelgiamame sprendime, atsakomybė už medžiojimą esant neblaiviam arba apsvaigusiam nuo narkotinių arba psichotropinių medžiagų asmeniui yra įtvirtinta Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 85 straipsnio 7 dalyje. Be to, ATPK 270¹ straipsnyje nustatyta, jog jeigu yra pakankamas pagrindas manyti, kad asmenys, sulaikyti už administracinių teisės pažeidimų padarymą, yra neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų, nustatyta tvarka turi būti patikrinama, ar jie yra neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (1 d.). Nurodyti asmenys siunčiami neblaivumui arba apsvaigimui nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų nustatyti ir tikrinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka (2 d.). Alkoholio kontrolės įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog darbuotojų, transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) kontrolės tvarką, darbo, vairavimo metu leidžiamą maksimalią etilo alkoholio koncentraciją asmenų iškvėpiamame ore, kraujyje ir kituose organizmo skysčiuose nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Taigi, kaip nurodė LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, ties ATPK, tiek Alkoholio kontrolės įstatyme įstatymų leidėjas nustatyti asmenų neblaivumo (girtumo) kontrolės tvarką įgaliojo Lietuvos Respublikos Vyriausybę.

Vadovaujantis minėtomis ATPK, Alkoholio kontrolės įstatymo bei kitų įstatymų nuostatomis, priimtos Apsvaigimo nustatymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 452, kurios numato, jog tikrinimas – tai policijos ar karo policijos, Inspekcijos pareigūnų, darbdavių ar darbdavių įgaliotų asmenų, probuotojų, karinių vienetų vadų ar jų įgaliotų asmenų veiksmai, kai specialiosiomis techninėmis priemonėmis, kurių metrologinė patikra atlikta teisės aktų nustatyta tvarka, pagal kompetenciją nustatoma, ar transporto priemonės vairuotojas, asmuo, sulaikytas už administracinio teisės pažeidimo padarymą, probuojamasis, karys, taip pat krašto apsaugos sistemos institucijų darbuotojas, dirbantis aplinkoje, veikiamoje pavojingų veiksnių, ar dirbantis su potencialiai pavojingais įrenginiais, yra neblaivus (girtas) (2 p. 5 d.). Kaip matyti iš šios nuostatos, teisė tikrinti asmenų neblaivumą (girtumą) aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams Apsvaigimo nustatymo taisyklėmis suteikta nebuvo. Pažymėta, jog atsižvelgiant į pasirinktą subjektų, turinčių teisę tikrinti asmenų neblaivumą (girtumą) ir apsvaigimą nuo narkotinių ir psichotropinių medžiagų pateikimo šiose taisyklėse būdą (juos išvardijant) bei atsižvelgiant į ribojantį šios teisės poveikį tikrinamų asmenų atžvilgiu, konstatuota, jog šis sąrašas yra baigtinis ir negali būti aiškinamas plečiamai. Taip pat LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, jog nei aptartoje, nei kitose Apsvaigimo nustatymo taisyklių nuostatose nėra numatyto įpareigojimo aplinkos ministrui pagal kompetenciją išplėsti Vyriausybės nustatytą subjektų, turinčių teisę tikrinti kitų asmenų neblaivumą (girtumą) ar apsvaigimą, ratą. Įgaliojimai aplinkos ministrui nustatyti Medžioklės taisykles bei jose numatyti medžiotojams keliamus reikalavimus kyla iš Medžioklės įstatymo, tačiau ir šiuo įstatymu, kaip ir aptartomis ATPK bei Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatomis, aplinkos ministrui nėra numatyta kompetencija nustatyti subjektus, turinčius teisę tikrinti kitų asmenų neblaivumą (girtumą) ar apsvaigimą.

Tuo tarpu byloje tirta Medžioklės taisyklių nuostata Aplinkos ministerija poįstatyminiame teisės akte sureguliuavo Medžioklės taisyklių laikymosi kontrolės santykius, įtvirtindama aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisę reikalauti medžioklėje dalyvaujančius medžiotojus leisti tikrinti jų neblaivumą (girtumą) ar apsvaigimą bei medžiotojų pareigą paklusti tokiam aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų reikalavimui bei numatė jos nesilaikymo pasekmes – tai, kad atsisakęs ar vengiantis tikrintis asmuo bus laikomas neblaiviu ar apsvaigusiu nuo psichotropinių medžiagų. Taigi tai rodo, jog dėl ginčo nuostatos nevykdymo asmenims (medžiotojams) kiltų teisinė atsakomybė, t. y. ja iš esmės yra sudaromos

prielaidos taikyti asmenims jų teisės ribojančias poveikio priemones. Su asmens neblaivumu ar apsvaigimu susijusios atsakomybės taikymo pagrindai gali būti įtvirtinti tik įstatyme, o asmenų neblaivumo kontrolė – įstatymų nustatyta teisinį reguliavimą detalizuojančiuose ir sukonkretinančiuose poįstatyminiuose teisės aktuose (šiuo atveju – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime).

Atsižvelgdama į tai, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad Aplinkos ministerijai poįstatyminiame teisės akte nustačius savarankišką subjektą, turintį teisę atlikti neblaivumo kontrolę, t. y. įtvirtinus teisinį reguliavimą, kurio nustatymo teisė aplinkos ministrui nebuvo numatyta nei įstatymuose, nei Apsvaigimo nustatymo taisyklėse, buvo pažeistas konstitucinis teisinės valstybės principas ir iš šio principo bei kitų konstitucinių imperatyvų kylantys reikalavimai teisėkūros subjektams laikytis teisės aktų hierarchijos. Dėl to pripažinta, kad Taisyklių 75 punktą (2010 m. rugsėjo 15 d. įsakymo Nr. D1-768 redakcija) **prieštarauja** minėtam principui.

2016 m. gegužės 3 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-10-822/2016

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00049-2015-9

Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių normų, nustatančių draudžiamus medžioklės būdus, teisėtumo

Išplėstinė teisėjų kolegija tyrė aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 patvirtintų Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių (toliau – ir Medžioklės taisyklės) 58.5.11 punkto (2014 m. spalio 24 d. aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-857 redakcija) ir 58.37 punkto (2015 m. spalio 15 d. aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-741 redakcija) teisėtumą.

Medžioklės taisyklių 58.5.11 punkte nustatyta, jog draudžiama medžioti varant medžioklės plotų vienetuose, esančiuose savivaldybėse, kuriose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2014 m. spalio 10 d. sprendimu Nr. B1-875 „Dėl medžioklių organizavimo“ uždrausta medžioti varant. Šių taisyklių 58.37 punkte nurodyta, kad draudžiama medžioklės plotų vienetuose, kurie yra vietovėse, nurodytose Lietuvos Respublikos vietovių, kuriose leidžiama medžioti medžiojamuosius gyvūnus tik tykojant, sėlinant ir varant tyliuoju būdu, sąraše, patvirtintame Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2015 m. spalio 5 d. sprendimu Nr. B1-917 „Dėl šernų populiacijos reguliavimo priemonių Lietuvos Respublikoje“, medžioti kitais Medžioklės taisyklių leistiniais medžioklės būdais, išskyrus tykojant, sėlinant ir varant tyliuoju būdu.

Byloje konstatuota, jog minėtos Medžioklės taisyklių nuostatos prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui, apimančiam teisinio aiškumo imperatyvą.

Išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, jog minėti Medžioklės taisyklių punktai yra blanketinės teisės normos, nukreipiančios į kitus norminius teisės aktus (Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimus), kurie nebuvo (nors turėjo būti) viešai paskelbti Teisės aktų registre. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog teisinis reguliavimas, kuriuo administracinės teisės blanketinės normos nukreipia į norminius administracinius teisės aktus, kurie nėra oficialiai paskelbti teisės aktų nustatyta tvarka, negali būti pripažįstamas darniu ir aiškiu, užtikrinančiu teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą. Oficialiai nepaskelbus norminių teisės aktų, į kuriuos nukreipia blanketinės teisės normos, ir tokiu būdu nesudarius galimybės visiems teisinių santykių subjektams susipažinti su šiais teisės aktais, kad teisės subjektai žinotų, jog šie teisės aktai galioja, koks yra jų turinys, ir juos vykdytų, iš esmės yra pažeidžiamas konstitucinis reikalavimas, kad teisė negali būti nevieša, ir tai kartu lemia blanketinėse teisės normose įtvirtinto teisinio reguliavimo ydingumą. Konstatuota, kad toks teisinis reguliavimas yra nesuderinamas su teisinės valstybės principu, apimančiu teisinio aiškumo imperatyvą.

Be to, išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi šioje norminėje administracinėje byloje nustatytas aplinkybes ir neigiamų teisinių pasekmių tikimybę, sprendė, jog minėtos Medžioklės taisyklių nuostatos negali būti taikomos nuo jų priėmimo dienos.

2016 m. gegužės 12 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-4-602/2016

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00055-2015-6

Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

Dėl Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatų teisėtumo

Apžvelgiamoje byloje tirtame Lietuvos banko valdybos 2016 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 03-12 patvirtintų Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 2 punkte nustatyta, jog šie Nuostatai taikomi visiems vartojimo kreditams, teikiamiems nuo šių nuostatų įsigaliojimo dienos, neatsižvelgiant į tai, kada buvo sudaryta vartojimo kredito sutartis, išskyrus restruktūrizuojamus vartojimo kreditus.

Nuostatų 2 punkto atitikimas teisės aktų negaliojimo į praeitį (*lex retro non agit*) principui byloje buvo tiriamas ta apimtimi, kuria šis punktas nustato, kad Nuostatai taikomi ir vartojimo kreditams, teikiamiems nuo šių Nuostatų įsigaliojimo dienos pagal vartojimo kredito sutartis, sudarytas iki Nuostatų įsigaliojimo.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad Nuostatuose yra įtvirtinti reikalavimai, kuriais vartojimo kredito davėjai ir tarpusavio skolinimo platformos operatoriai turi vadovautis tvirtindami Kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo taisykles ir vertindami vartojimo kredito gavėjų kreditingumą, todėl jų galiojimui laike yra reikšmingas pareigos atlikti kreditingumo vertinimą atsiradimo momentas. Jis yra nustatytas Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatose, pagal kurias pareiga įvertinti vartojimo kredito gavėjo kreditingumą kyla prieš vartojimo kredito sutarties sudarymą bei vartojimo kredito sutarties šalims po vartojimo kredito sutarties sudarymo susitarus pakeisti bendrą vartojimo kredito sumą. Iš esmės analogiškai gali būti suprantamas ir Vartojimo kredito įstatyme vartotojo kreditingumo vertinimo reikalavimų galiojimas laike – jais taip pat turi būti vadovaujama vykdant pareigą atlikti kreditingumo vertinimą po šių reikalavimų įsigaliojimo, kuri kyla sudarant naujas sutartis arba keičiant bendrą kredito sumą anksčiau sudarytose sutartyse. Kreditoriaus pareiga prieš bet kokią svarbesnę bendros kredito sumos padidinimą atnaujinti turimą finansinę informaciją apie vartotoją ir įvertinti vartotojo kreditingumą, kada yra susitariama pakeisti bendrą kredito sumą jau sudarius kredito sutartį, taip pat yra numatyta ir Direktyvos 2008/48/EB 8 straipsnyje.

Vertinant tai, kad Nuostatai reglamentuoja asmenų teises ir pareigas atliekant kreditingumo vertinimą, jie taikytini naujai atsirandantiems sutartiniais santykiams bei santykiams, kylantiems iš iki Nuostatų įsigaliojimo sudarytų sutarčių, kada šiuose sutartiniuose santykiuose yra keičiama bendra vartojimo kredito suma. Nuostatuose ir Vartojimo kredito įstatyme nėra nustatyta pareigos iš naujo pervertinti kredito gavėjų kreditingumą visais atvejais, jeigu nepasibaigę sutartiniai santykiai kilo pagal iki Nuostatų įsigaliojimo sudarytas sutartis. Toks Nuostatų galiojimas laike yra suderinamas su civilinėje teisėje vyraujančiu teisės negaliojimo atgal principu. Šalims susitariant pakeisti bendrą vartojimo kredito sumą, yra koreguojamos šalių teisės ir pareigos, todėl šiuo atveju yra pagrįsta taikyti susitarimo pakeisti kredito sumą momentu galiojančią teisę. Visa tai leido daryti išvadą, kad byloje tirtos Nuostatų galiojimo laike taisyklės nesudaro prielaidų neteisėtam įsiterpimui į praeityje susiklosčiusius teisinius santykius. Nuostatai numato taisykles, kurios taikomos, kilus pareigai vertinti kredito gavėjo kreditingumą po jų įsigaliojimo, todėl toks jų taikymas nėra neteisėtas teisės akto taikymas atgal. Iš Konstitucijos 7 straipsnio 2 dalies išplaukiantis principas *lex retro non agit* suteikia diskreciją numatyti tokių teisės normų galiojimą sutartiniais santykiams, kylantiems pagal sutartis, sudarytas iki šių normų įsigaliojimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, byloje nuspręsta, kad Nuostatų 2 punktas ta apimtimi, kuria jame nustatyta, kad Nuostatai taikomi vartojimo kreditams, teikiamiems nuo šių Nuostatų įsigaliojimo dienos pagal vartojimo kredito sutartis, sudarytas iki Nuostatų įsigaliojimo, **neprieštarauja** konstituciniam teisės aktų negaliojimo į praeitį (*lex retro non agit*) principui.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat vertino Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatų dalies atitiktį teisinės valstybės principui ir Vartojimo kredito įstatymui. Tirtais Nuostatų 9 ir 10 punktais buvo įtvirtinti kredito gavėjų kreditingumo vertinimo reikalavimai: Nuostatų 9 punkte nustatyta, jog yra laikoma, kad vartojimo kredito davėjas arba tarpusavio skolinimo platformos operatorius laikosi atsakingojo skolinimo principo, jeigu sudarant vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito gavėjo vidutinis mėnesio įmokos, apskaičiuojamos padalijus kredito grąžinimo ir kredito kainos sumą iš kredito trukmės, pagal visus įsipareigojimus finansų įstaigoms, dydis sudaro ne daugiau kaip

40 proc. vartojimo kredito gavėjo tvarių pajamų. Kredito, kurių daliniai grąžinimai nenumatyti, vidutinis santykinis mėnesio įmokos dydis apskaičiuojamas padalijus kredito grąžinimo ir kredito kainos sumą iš kredito trukmės.

Pagal Nuostatų 10 punktą, priimant sprendimą dėl vartojimo kredito teikimo turi būti atsižvelgiama į ne mažiau kaip keturių paskutinių mėnesių vartojimo kredito gavėjo tvarių pajamų vidurkį ir vertinama, ar vartojimo kredito sutartyje nustatyto vartojimo kredito grąžinimo laikotarpiu gaunamų tvarių pajamų pakaks visiems įsipareigojimams finansų įstaigoms vykdyti. Tvariomis pajamomis pripažįstamos tokios vartojimo kredito gavėjo pajamos, kurių pagrįstai galima tikėtis vartojimo kredito suteikimo laikotarpiu. Vartojimo kredito davėjas ir tarpusavio skolinimo platformos operatorius, apskaičiuodamas vartojimo kredito gavėjo mokamą įmoką, vertina jam žinomas ir (arba) galimas žinoti vartojimo kredito gavėjo išlaidas, susijusias ne tik su vartojimo kredito grąžinimu, bet ir su kitais vartojimo kredito gavėjo turimais įsipareigojimais finansų įstaigoms, ir atsižvelgia į pajamas, liekančias sumokėjus vartojimo kredito gavėjo mokamą įmoką.

LVAT teisėjų kolegija, atlikdama poįstatyminio teisinio reguliavimo teisėtumo tyrimą, nurodė, kad protingai interpretuojant šiose Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 4 dalies nuostatose išdėstytas formuluotes, galima pagrįstai daryti išvadą, kad jos suponuoja pareigą atsižvelgti į visus veiksnius, kurie gali būti reikšmingi vertinant kredito gavėjo pajėgumą įvykdyti iš siekiamo gauti kredito kylančius įsipareigojimus. Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 4 dalies nuostatos negali būti interpretuojamos, kaip draudžiančios suteikti ar atsisakyti suteikti vartojimo kreditą izoliuotai vertinant tik kažkurį vieną iš reikšmingų kriterijų. Vertinimo rezultatai pagal kažkurį iš kriterijų kartais gali būti nei patvirtinantys, nei paneigiantys kredito gavėjo pajėgumą įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus. Tai reiškia, kad Nuostatų 9 ir 10 punktuose įtvirtinti kredito gavėjų kreditingumo vertinimo kriterijai kai kuriais atvejais gali būti nepatikimi kredito gavėjo būsimų pajamų rodikliai ir jo pajėgumai įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus gali būti tiksliau bei patikimiau įvertinti remiantis kitais kriterijais.

Tuo tarpu, kaip nurodė LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, Nuostatų 9 ir 10 punktuose reikalavimai yra suformuoti imperatyviai ir nesudaro pagrįstų prielaidų kredito gavėjų kreditingumą vertinti remiantis kitais kriterijais. Tirtose Nuostatų formuluotėse yra vienareikšmiškai nurodyta, kokie atvejai laikomi atitinkančiais atsakingojo skolinimo principą ir nėra minima, kad kitokie atvejai taip pat galėtų atitikti šį principą.

Rinkdamiesi suteikti vartojimo kreditą remiantis kitais kriterijais, kada atvejis neatitiktų Nuostatų 9 ir 10 punkto reikalavimų, kredito santykių dalyviai atsidurtų neapibrėžtoje padėtyje, kadangi neturėtų galimybės patikimai įvertinti, ar jų elgesys bus laikomas teisėtu. Dėl to tirtomis nuostatomis sudaromos prielaidos klostytis praktikai, kurioje griežtai vadovaujamosi šiais kriterijais ir vartojimo kreditai neteikiami, kada kredito gavėjas būtų pajėgus įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus, tačiau formaliai neatitiktų Nuostatų 9 ir 10 punkto reikalavimų, t. y. individualiai neatsižvelgiant į kiekvieno atvejo ypatumus. Tokia praktika neatitiktų Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 4 dalies reikalavimų siekti tikslo įvertinti vartojimo kredito gavėjo galimybes prisiimti konkretų finansinį įsipareigojimą, atsižvelgiant į visus reikšmingus veiksnius. Nuostatų 9 ir 10 punktuose nėra įtvirtinta alternatyvių pajamų ir išlaidų santykio reikalavimų, kurie leistų suteikti vartojimo kreditą, kada iš kredito gavėjo pajamų atskaičius jo finansinius įsipareigojimus, likusios pajamos gali būti pakankamos kredito gavėjui tinkamai vykdyti savo finansinius įsipareigojimus (pavyzdžiui, minimalią iš pajamų atėmus išlaidas liekančią sumą susiejant ir su 40 proc. taisykle, ir su valstybės tvirtinamomis bazinėmis socialinėmis išmokomis ar pan.).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pripažinta, jog Nuostatų 9 ir 10 punktai **prieštarauja** konstituciniam teisinės valstybės principui ir Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 5 daliai.

2016 m. gegužės 27 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-5-261/2016
Teismo proceso Nr. 3-66-3-00056-2015-7
Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

24. Bylos dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos

Dėl tinkamo pranešimo (nurodymo) apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidas, siekiant jas prisiteisti

Administracinėje byloje pareiškėjas Lietuvos valstybė, atstovaujama Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (teisių perėmėjas – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – ir Tarnyba), vadovaudamasi Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi, kreipėsi su prašymu į teismą, kad iš atsakovės V. T. į valstybės biudžetą būtų priteista 92,68 Eur antrinės teisinės pagalbos išlaidų, kadangi antrinės teisinės pagalbos teikimas atsakovei baigtas, atsakovė informuota raštu tinkamai apie 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų apskaičiavimą bei jų sumokėjimo tvarką, tačiau šios įmokos į valstybės biudžetą nėra sumokėjusi.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama bylos šalių išsakytus argumentus dėl ginčo esmės, pirmiausia pažymėjo, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog pareiškėjas apmoka 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu byloje, gavęs tarnybos pranešimą. Tarnyba pranešime pareiškėjui nurodo mokėtiną antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumą, sąskaitą, į kurią jis turi šią sumą mokėti, ir mokėjimo terminą, o 3 dalyje nurodyta, jog pareiškėjas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas išlaidas apmoka per tarnybos nurodytą terminą, bet ne vėliau kaip per mėnesį nuo pranešimo gavimo dienos. Jeigu pareiškėjas šio straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų neapmoka, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka. Pareiškėjo prašymu tarnyba priima sprendimą dėl mokėtinės antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumos išdėstymo dalimis. Taigi šiose normose įtvirtinta speciali antrinės teisinės pagalbos išlaidų išieškojimo tvarka iš pareiškėjų, kurie yra davę sutikimą apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidas, jeigu būtų nustatyta, kad pagal Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymą jie turi apmokėti 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų.

Minėtų normų analizė suponuoja išvadą, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme reglamentuojant 50 arba 75 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu byloje, išieškojimo tvarką iš pareiškėjų (asmens, kuriems buvo teikiama antrinė teisinė pagalba) išskiriami šie esminiai reikalavimai: 1) Tarnybos rašytinis pranešimas (nurodymas) apmokėti 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu byloje; 2) Tarnybos pranešime nurodytų išlaidų apmokėjimas per Tarnybos nurodytą terminą, bet ne vėliau kaip per mėnesį nuo pranešimo gavimo dienos; 3) pareiškėjui, neįvykdžius pranešime suformuluoto nurodymo, – kreipiamasi į teismą. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjui kreipiantis dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ir ją teikiant nėra žinoma tiksliai mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalis. Būtent Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 19 straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtinta šių išlaidų išieškojimo tvarka užtikrina, kad pareiškėjas bus informuotas apie detalias antrinės teisinės pagalbos išlaidas ir jų dydį, jam bus sudaryta galimybė geruoliu sumokėti šias išlaidas ar pareikšti prieštaravimus, jei nesutinka su šių išlaidų apskaičiavimu, ar prašyti, kad Tarnyba priimtų sprendimą dėl mokėtinės antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumos išdėstymo dalimis. Tarnyba į teismą gali kreiptis tik tada, jeigu pareiškėjas antrinės teisinės pagalbos išlaidų nesumoka per Tarnybos pranešime nurodytą terminą, bet ne vėliau kaip per mėnesį nuo pranešimo gavimo dienos.

Akcentuota, kad atsakovė šioje byloje, nesutikdama su pareiškėjo pareikštu reikalavimu, teikė atsikirtimus, kad ji nėra gavusi Tarnybos rašytinio pranešimo. Tokio pobūdžio argumentais buvo grindžiamas ir apeliacinis skundas. Teisėjų kolegija rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gruodžio 21 d. nutartimi toje pačioje byloje, kurioje teismas nurodė, jog Tarnyba su prašymu priteisti iš asmens, kuris turi pareigą atlyginti 50 procentų teisinės pagalbos išlaidų, gali kreiptis tik tada, kai Tarnyba išsiunčia pranešimą padengti teisinės pagalbos išlaidas. Apžvelgiamame sprendime teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas bylą iš naujo, nenustatė, kada atsakovei buvo įteiktas Klaipėdos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2014 m. spalio 22 d. raginimas, t. y. kada konkrečiai atsakovė gavo šį raginimą ir iki kada ji turėjo apmokėti Tarnybos nurodytas apskaičiuotas bei reikalaujamas sumokėti 92,68 Eur antrinės teisinės pagalbos išlaidas, tačiau šio nurodymo nustatytu terminu neįvykdė iki pareiškėjo kreipimosi į teismą. Pirmosios instancijos teismas, tenkindamas pareiškėjo reikalavimą, nenurodė jokių teisinių argumentų, dėl kurių nagrinėjamu atveju Tarnyba iki kreipimosi į teismą neprivalėjo laikytis minėtos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme įtvirtintos specialios tvarkos. Atsakovės susipažinimas su Tarnybos administraciniais aktais nagrinėjamoje administracinėje byloje nesudaro nei faktinio, nei teisinio pagrindo konstatuoti, jog Tarnyba, kreipdamasi į teismą su prašymu teismine tvarka išreikalauti iš atsakovės antrinės pagalbos išlaidas, neprivalėjo laikytis šios tvarkos, o pakanka tik nustatyti, jog atsakovė, nagrinėjamoje byloje susipažinusi su Tarnybos administraciniais aktais, nesumokėjo į valstybės biudžetą 92,68 Eur (320 Lt). Šiuo atveju darytina išvada, kad Tarnyba, tik

įgyvendinusi Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme įtvirtintą specialią tvarką, gali kreiptis į teismą su tokio pobūdžio prašymu.

Taigi šioje byloje nustačius, kad pareiškėjas, kreipdamasis į teismą su prašymu priteisti iš atsakovės 92,68 Eur (320 Lt) į valstybės biudžetą, nesilaikė Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme įtvirtintos specialios tvarkos, konstatuota, kad šioje byloje paduotas prašymas negali būti tenkinamas, todėl pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, kuriuo pareiškėjo prašymas atmetas.

2016 m. gegužės 9 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-3361-520/2016

Teismo proceso Nr. 3-63-3-00203-2015-8

Procesinio sprendimo kategorija 24

[Prieiga internete](#)

29. Bylos, susijusios su ginklų ir šaudmenų kontrole

Dėl ginklų ir šaudmenų kontrolę griežtinančio reguliavimo galiojimo laike

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato sprendimo neišduoti pareiškėjui neterminuoto leidimo įsigyti ir laikyti (nešioti) ginklus. Vertinant ginčyto administracinio sprendimo teisėtumą, buvo sprendžiamas klausimas dėl Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme įtvirtintų nepriekaištingos reputacijos reikalavimų galiojimo laike.

Nagrinėdama pareiškėjo apeliacinį skundą, LVAT teisėjų kolegija kreipėsi į Konstitucinį Teismą. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2016 m. vasario 2 d. nutarimu pripažinta, kad 2012 m. birželio 29 d. priimto Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalis iš dalies prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui. Šia įstatymo nuostata buvo paankstintas Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 5 straipsnio pakeitimų, kuriais atitinkamiems asmenims buvo sugriežtinti nepriekaištingos reputacijos reikalavimai (jų neatitinkantiems asmenims yra ribojama teisė turėti ginklą), įsigaliojimas (pakeista pereinamąjį laikotarpį numatanti norma).

Konstitucinis Teismas 2016 m. vasario 2 d. nutarime išaiškino, kad kuomet teisiniu reguliavimu asmenys, atsižvelgiant į kreipimosi dėl leidimų laikyti (nešioti) ginklą išdavimo laiką, yra traktuojami skirtingai, nors tarp jų grėsmės žmogaus, visuomenės ir valstybės saugumui aspektu nėra tokių skirtumų, t. y. kuomet asmenims, nustatyta tvarka pateikusiems prašymą iki 2012 m. liepos 11 d., galėjo būti išduotas leidimas laikyti (nešioti) nurodytus šaunamuosius ginklus, o prašymą pateikusiems nuo 2012 m. liepos 12 d., toks leidimas nebegalėjo būti išduotas, toks nevienodas traktavimas nėra objektyviai pateisinamas. Pagal 2010 m. lapkričio 18 d. priimtą Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymu nustatytą teisinį reguliavimą, asmenys įgijo teisėtą lūkestį, kad jiems nustatyta tvarka pateikus prašymą ir įgaliojamajai institucijai sprendžiant klausimą dėl leidimo laikyti (nešioti) Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (2010 m. lapkričio 18 d. redakcija) 5 straipsnio 6, 7 ar 8 punkte nurodytus šaunamuosius ginklus, kuriuos jie įsigijo iki Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2011 m. kovo 1 d.), išdavimo, griežtesni nepriekaištingos reputacijos reikalavimai bus netaikomi iki 2014 m. sausio 1 d. Todėl 2012 m. birželio 29 d. priimtu įstatymu nustačius teisinį reguliavimą, kad griežtesni nepriekaištingos reputacijos reikalavimai taikytini ne nuo 2014 m. sausio 1 d., bet nuo 2012 m. liepos 12 d., buvo nesilaikyta iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių reikalavimų, *inter alia* reikalavimo nedaryti pereinamojo teisinio reguliavimo pakeitimų, kuriais asmenų teisinė padėtis būtų pabloginta.

Atsižvelgęs į išdėstytus argumentus, Konstitucinis Teismas 2016 m. vasario 2 d. nutarime pripažino, kad Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalis (2012 m. birželio 29 d. redakcija) tiek, kiek pagal ją asmenims, turintiems Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (2010 m. lapkričio 18 d. redakcija) 5 straipsnio 6, 7 ar 8 punkte nurodytų šaunamųjų ginklų, jeigu jie šiuos ginklus įsigijo ir aplinkybės, dėl kurių jie pagal šį įstatymą nelaikomi nepriekaištingos reputacijos asmenimis, atsirado iki Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2011 m. kovo 1 d.), ir 2011 m. vasario 28 d. neturėjusiems leidimo laikyti ar leidimo nešioti ginklus, nuo 2012 m. liepos 12 d. turi būti taikomi Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (2010 m. lapkričio 18 d. redakcija) 18 straipsnio 2 dalyje

nustatyti apribojimai, o ne nustatytieji Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (2002 m. sausio 15 d. redakcija) 18 straipsnio (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija) 2 dalyje, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal administracinių teismų praktiką, kai Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pripažįsta tam tikrą norminį teisės aktą (jo dalį) prieštaraujančiu Konstitucijai, teismas, sprenddamas konkretų ginčą ir priimdamas sprendimą, šio norminio akto (jo dalies) netaiko ir juo nesivadovauja net ir tais atvejais, kai skundžiamas administracinio akto ar veiksmo (neveikimo) metu tas norminis teisės aktas nebuvo pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai, jei Konstitucinio Teismo nutarimas buvo priimtas pagal šią individualią bylą nagrinėjančio teismo kreipimasi į Konstitucinį Teismą arba asmuo dėl savo teisių, kylančių iš Konstitucijos, gynimo į teismą kreipėsi per įstatymų nustatytus terminus (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2004 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹²-219/2004, 2011 m. lapkričio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-1831/2011, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 22).

Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad nurodytiems asmenims iki 2014 m. sausio 1 d. neturi būti taikomi Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (2010 m. lapkričio 18 d. redakcija) 18 straipsnio 2 dalyje nustatyti apribojimai. Atsižvelgus į tai, skundžiamas administracinis aktas pripažintas neteisėtu iš esmės ir dėl to panaikintas.

2016 m. gegužės 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2762-602/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02184-2013-4

Procesinio sprendimo kategorija 1.3; 1.4; 29

[Prieiga internete](#)

35. Bylos, susijusios su vietos savivalda

35.3. Kitos bylos susijusios su vietos savivalda

Dėl savivaldybės tarybos, kaip vienintelio subjekto, galinčio kreiptis su prašymu pateikti išvadą dėl savivaldybės tarybos nario – mero priesaikos sulaužymo ir (ar) įgaliojimų nevykdymo

Apžvelgiamoje byloje Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui buvo pateiktas prašymas pateikti išvadą, ar Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys – meras Algirdas Gričius sulaužė priesaiką ir nevykdė jam Vietos savivaldos įstatyme nustatytų įgaliojimų.

Šį prašymą Raseinių rajono savivaldybės tarybos vardu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pasirašė ir pateikė Raseinių rajono savivaldybės tarybos narys Steponas Nacius. Prašyme, be kita ko, nurodytas šio asmens įgaliojimų pagrindas – Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 10 d. sprendimas Nr. TS-103 „Dėl kreipimosi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą“.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia apžvelgė teisinį reguliavimą, susijusį su kompetencijos teikti išvadas, ar savivaldybės tarybos narys, savivaldybės tarybos narys – meras, kuriems pradėta įgaliojimų netekimo procedūra, sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė (prašyme nurodytų) jiems įstatymuose nustatytų įgaliojimų, suteikimu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui bei su savivaldybių tarybų prašymų pateikti išvadą padavimo tvarka. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog tiek kompetenciją Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui suteikiančiose (ABTĮ 15 str. 1 d. 14 p. ir 20 str. 3 d.), tiek prašymų pateikti išvadą padavimo tvarką apibrėžiančiose (Vietos savivaldos įstatymo 25¹ str.) nuostatose savivaldybės taryba yra vienintelis įstatymo tiesiogiai įvardijamas subjektas, turintis teisę paduoti minėtojo pobūdžio prašymą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Be to, tai, jog savivaldybės taryba yra subjektas, kuriam suteikta teisė įgyvendinti savivaldybės tarybos nario ar savivaldybės tarybos nario – mero įgaliojimų netekimą, patvirtina ir kitų teisinių nuostatų, kaip antai ABTĮ 117² straipsnio 4 dalies ir Vietos savivaldos įstatymo 25¹ str. tolesnių dalių, sisteminė analizė.

Remdamasi pirmiau nurodytu teisiniu reguliavimu, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog savivaldybės taryba yra subjektas, atsakingas už savivaldybės tarybos nario – mero įgaliojimų netekimo procedūros įgyvendinimą. Į šį įgyvendinimą, kaip vienas iš procedūros etapų, patenka ir kreipimasis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su prašymu pateikti išvadą, ar savivaldybės tarybos narys ar savivaldybės tarybos narys – meras sulaužė priesaiką ir nevykdė jam įstatymuose numatytų įgaliojimų. Todėl šis kreipimasis, atsižvelgiant į pirmiau paminėtųjų nuostatų visumą, turi būti įformintas savivaldybės

tarybos sprendimu, o ne įgaliojant prašymą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pateikti pasirašyti ir pateikti atskirus savivaldybės tarybos narius.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, vadovaudamasi ABTĮ 117¹ straipsnio 2 dalimi, taip pat nurodė, jog Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme priimtini nagrinėti, tik dar nenagrinėti, teisės aktuose įvardytų subjektų, besilaikančių Vietos savivaldos įstatyme detalizuotos tvarkos, pateikti prašymai pateikti išvadą, grindžiami teisiniais motyvais.

Atsižvelgiant į tai, jog konkrečioje byloje į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą buvo kreiptasi ne Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu, bet atskiro savivaldybės tarybos nario pasirašytu prašymu dėl išvados teikimo ir byloje taip pat nesant duomenų, kurie patvirtintų, jog Raseinių rajono savivaldybės taryba būtų svarsčiusi ir pritarusi būtent pateiktajam prašymui, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog prašymas negali būti nagrinėjamas kaip paduotas subjekto, neturinčio teisės jį paduoti (ABTĮ 117¹ str. 2 d. 1 p.) ir kaip paduoto nesilaikant Vietos savivaldos įstatyme nustatytos tvarkos (ABTĮ 117¹ str. 2 d. 3 p.).

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, vadovaudamasi bendrosiomis ABTĮ nustatytomis taisyklėmis (ABTĮ 117² str. 2 d.), bylą nutraukė, atitinkamo prašymo, kuris negalėjo būti priimtas nagrinėti, neišnagrinėjant ir išvados nepateikiant.

2016 m. gegužės 17 d. išplėstinės teisėjų kolegijos išvada administracinėje byloje Nr. I-15-822/2016

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00006-2016-3

Procesinio sprendimo kategorija 35.3; 70

[Prieiga internete](#)

36. Bylos dėl žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimų

Dėl prioritetinės reikšmės teikimo privataus gyvenimo apsaugai, rengiant ir platinant viešąją informaciją

Apžvelgiamoje byloje kilo ginčas dėl žurnalistų etikos inspektoriaus (toliau – ir Inspektorius) 2014 m. kovo 27 d. sprendimo Nr. SPR-29 dalies pripažinti iš dalies pagrįstu V. G., R. S., G. L., L. S., L. Z. ir R. V. (toliau – ir tretieji suinteresuotieji asmenys) skundą dėl laikraščio „Anykšta“ publikacijoje (toliau – ir Publikacija) paskelbtos informacijos apie trečiuosius suinteresuotus asmenis ir įspėti pareiškėją, viešosios informacijos rengėją (skleidėją), UAB „Anykštos redakcija“ (toliau – ir pareiškėjas) dėl Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies pažeidimo.

Iš bylos faktinių aplinkybių buvo matyti, jog ginčo publikacijoje be trečiųjų suinteresuotų asmenų sutikimo buvo išviešinta privataus pobūdžio informacija apie juos: jų asmens duomenys (vardai ir pavardės), namo, kuriame jie gyvena, adresas, jų įsiskolinimo UAB „Anykščių šiluma“ faktas, duomenys apie namų ūkio tvarkymą (atsijungę nuo centralizuoto šildymo), dalyvavimas teismo procesuose („bylinėjamas teisme“). Pareiškėjas savo ruožtu neneigė paskleidęs minėtuosius duomenis, tačiau teigė informaciją apie tai, jog tretieji suinteresuoti asmenys galbūt yra skolingi UAB „Anykščių šiluma“, gavęs jo žurnalistui dalyvaujant Anykščių rajono apylinkės teisme nagrinėtos civilinės bylos, kurioje buvo sprendžiamas Anykščių rajono savivaldybės tarybos narės ir kitų asmenų ginčas su paslaugos teikėju, viešame posėdyje.

Bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog ginčo dėl minėtų faktinių aplinkybių nekyla, todėl pasisakė dėl Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnio, skirto asmens privataus gyvenimo apsaugai ir apibrėžiančio tokios informacijos atskleidimo (viešo paskelbimo) leistiną ribą, taikymo pagrįstumo konkrečioje situacijoje. Minėto straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad, rengiant ir platinant viešąją informaciją, privaloma užtikrinti žmogaus teisę į privataus pobūdžio informacijos apsaugą. Pagal jo 2 dalį informaciją apie privatų gyvenimą galima skelbti, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus, tik jei tas žmogus sutinka. Straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad informacija apie privatų gyvenimą gali būti skelbiama be žmogaus sutikimo tais atvejais, kai ji padeda atskleisti įstatymų pažeidimus ar nusikalstamas veikas, taip pat kai informacija yra pateikiama viešai nagrinėjant bylą; be to, informacija apie viešojo asmens privatų gyvenimą gali būti skelbiama be jo sutikimo, jeigu ši informacija atskleidžia visuomeninę reikšmę turinčias privataus šio asmens gyvenimo aplinkybes ar asmenines savybes.

Pasak LVAT teisėjų kolegijos, Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje suformuluota taisyklė pripažintina bendru imperatyvu, kuris yra taikytinas rengiant ir platinant viešąją informaciją, tačiau su išimtimis, specialiai nustatytomis šios normos 2 ir 3 dalyse. Atsižvelgiant į tai, esant tam tikroms abejonėms dėl to, ar konkreti viešai skleidžiama informacija pagal savo pobūdį patenka arba nepatenka į

aptariamo straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas išimtis, tokios abejonės turi būti traktuotinos paminėto imperatyvo naudai. Tai reiškia, kad, taikant Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnį, prioritetas turi būti suteiktas privataus gyvenimo apsaugai, kaip tai yra suformuluota šio straipsnio 1 dalyje. Pasisakydama dėl Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies aiškinimo, LVAT teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad šioje straipsnio dalyje panaudota formuluotė dėl pareigos užtikrinti žmogaus teisę į privataus pobūdžio informacijos apsaugą (akcentuojant žodį „užtikrinti“) savaime nenustato vienareikšmiškai aiškios ribos, kai informacija apie asmens privatų gyvenimą negali būti paviešinta, siekiant privataus gyvenimo apsaugos. Todėl, vertinant kiekvieną konkrečią situaciją dėl privataus pobūdžio informacijos paviešinimo leistinumo, turi būti taikomi bendrieji teisės taikymo principai, tarp jų – ir proporcingumo siekiamam tikslui principas.

LVAT teisėjų kolegija, vertindama konkrečią situaciją, pažymėjo, jog, kaip matyti iš Publikacijos, privataus pobūdžio duomenys apie trečiuosius suinteresuotus asmenis buvo paskelbti tik tokio paties pobūdžio informacijos apie kitą asmenį (Anykščių rajono savivaldybės tarybos narę) kontekste. Publikacijos turinys, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, parodo informacijos skleidėjo tikslą taip paviešinti būtent paminėtos politikės, kaip viešojo asmens, socialinę reikšmę turinčias gyvenimo (elgesio) aplinkybes. Tokių aplinkybių kontekste LVAT teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo nurodytiems argumentams ir padarytai išvadai, kad Publikacijoje paviešinta paminėta privataus pobūdžio informacija apie trečiuosius suinteresuotus asmenis laikytina pertekline ir akivaizdžiai neproporcinga Publikacijos siekiamam tikslui.

LVAT teisėjų kolegija, atmesdama pareiškėjo apeliacinį skundą, pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2016 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1088-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02415-2014-2

Procesinio sprendimo kategorija 36

[Prieiga internete](#)

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl esminių procesinių garantijų užtikrinimo nagrinėjant drausmės bylą Turto arba verslo vertintojų garbės teisme

Pareiškėjas apžvelgiamu atveju kreipėsi į teismą, ginčydamas Turto arba verslo vertintojų garbės teismo (toliau – Garbės teismas) sprendimą, kuriuo pareiškėjui už nustatytus Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (toliau – Įstatymas) pažeidimus paskirta drausminė nuobauda – atitinkamų verslo ir turto vertintojo kvalifikacijos pažymėjimų galiojimo sustabdymas ir kvalifikacijos patikrinimas. Byloje buvo keliami tinkamos procedūros drausmės bylą nagrinėjant Garbės teisme klausimai.

LVAT teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad drausminė atsakomybė pagal savo pobūdį yra baudžiamoji pobūdžio, todėl nagrinėjant asmens bylą dėl drausminės atsakomybės taikymo, turi būti laikomasi esminių garantijų, kurios yra būdingos baudžiamojai atsakomybei taikymui. Sprendžiant klausimą dėl drausminės atsakomybės taikymo, bylą turi nagrinėti nepriklausoma ir nešališka institucija, nuobauda turi būti skiriama remiantis įstatymu, negalima bausti du kartus už tą patį pažeidimą, asmeniui turi būti garantuojama teisė į gynybą. Institucija, sprendžianti šiuos klausimus, turi garantuoti asmeniui esmines procesines garantijas, turinčias užtikrinti asmens teisę į teisingą bylos išnagrinėjimą. Asmuo turi teisę žinoti, kuo jis yra kaltinamas, turi teisę būti išklausytas dėl jam reikiamų kaltinimų (turėti galimybę teikti savo paaiškinimus dėl jam pateiktų kaltinimų). Tik suteikus šias procesines garantijas, institucija gali priimti sprendimą dėl konkrečių poveikio priemonių taikymo asmeniui.

LVAT teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad nei Įstatymas, nei Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. 1K-192 patvirtinti Turto arba verslo vertintojų garbės teismo nuostatai detalčiai nereglamentuoja viso vertintojo drausminio nusižengimo tyrimo, drausmės bylos nagrinėjimo ir nuobaudos skyrimo proceso. Įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad priežiūros įstaiga, paaiškėjęs informacijai apie padarytus pažeidimus, per ne ilgiau kaip 10 darbo dienų nuo šios informacijos gavimo (paaiškėjimo) parengia ir pateikia rašytinį teikimą Garbės teismui iškelti vertintojui drausmės bylą. Nuostatų 12 punkte numatyta, kad parengiamajame Garbės teismo posėdyje Garbės teismo nariai susipažįsta su teikimu ir nusprendžia, ar yra pagrindas kelti drausmės bylą.

Nagrinėtu atveju LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad vienintelis rašytinis dokumentas, kuriame suformuluoti kaltinimai pareiškėjui, buvo priežiūros įstaigos – Turto vertinimo priežiūros tarnybos – išvada, pateikta Garbės teismui kartu su teikimu, kuriuo siūloma iškelti pareiškėjui drausmės bylą. Minėtame teikime yra tik pateiktas siūlymas iškelti drausmės bylą, tačiau konkrečios normos, kurių pažeidimu kaltinamas pareiškėjas, nepamintėtos – jos išdėstytos minėtoje išvadoje. Garbės teismo parengiamajame posėdyje nuspręsta, kad yra pagrindas vertintojui iškelti drausmės bylą. Vėliau Garbės teismas priėmė ginčo sprendimą, kuriame buvo konstatuoti padaryti pažeidimai, nepaminti Turto vertinimo priežiūros tarnybos pateiktoje išvadoje. Pareiškėjui pateiktas naujas kaltinimas tapo žinomas tik Garbės teismo nariui posėdžio metu pacitavus atitinkamus Turto ir verslo vertinimo metodikos punktus. Šios aplinkybės rodė, kad Garbės teismas konstatavo profesinės veiklos pažeidimus (suformulavo dalį kaltinimų) tik galutiniame sprendime, kuriuo pareiškėjui buvo pritaikyta drausminė atsakomybė. Tačiau toks Garbės teismo sprendimas yra nesuderinamas su Konstitucijos 31 straipsnyje įtvirtintomis garantijomis, kurių turi būti laikomasi asmeniui taikant drausminę atsakomybę.

Apžvelgiamoje byloje taip pat konstatuota, kad drausmės byla dėl pareiškėjo nebuvo išnagrinėta nešališkoje institucijoje. Posėdžio garso įrašas, protokolo išrašas patvirtino, kad Garbės teismo nariai išreiškė savo nuomonę dėl vertintojo veiksmų vertinimo, iš anksto konstatuodami, jog pažeidimas yra padarytas. Padarius išvadą, kad Garbės teismo nariai prieš sprendimo priėmimą išsakė išankstinę nuomonę apie drausmės bylos baigtį, teismas, vertinantis Garbės teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą, negali konstatuoti, kad Garbės teismas buvo nepriklausomas ir vadovavosi tik teisės aktais bei vertintojo profesinės veiklos standartais.

Nustačius šiuos esminius procedūros pažeidimus, konstatuota, kad ginčo sprendimas yra neteisėtas. Dėl šios priežasties pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas.

2016 m. gegužės 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-3271-602/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04813-2013-5

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teiseną

55. Teismo kompetencija

Dėl ginčo, siejamo su viešųjų paslaugų administravimu, priskyrimo administraciniams teismams

Pagrindinėje byloje pareiškėja su skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydama atlyginti 166 800 Eur turtinę ir 256 000 Eur neturtinę žalą, kurią ji ir jos dukra patyrė dėl galbūt neteisėtų Vilniaus „Atgajos“ specialiosios mokyklos veiksmų.

Specialioji teisėjų kolegija konstatavo, kad Vilniaus „Atgajos“ specialioji mokykla teikia švietimo paslaugas, kurios pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 18 dalies nuostatas laikytinos viešosiomis paslaugomis. Tuo tarpu Vilniaus miesto savivaldybė įgyvendina Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 7 punkte numatytą priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimo, savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimo, mokyklų (klasių), vykdančių bendrojo lavinimo programas ir skirtų šalies mokiniams, turintiems išskirtinių gabumų ar specialiųjų poreikių, išlaikymo funkciją. Vykdydama šią funkciją, savivaldybė atlieka švietimo, t. y. viešosios paslaugos administravimą, o tokia veikla priskirtina viešajam administravimui (Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 str. 1 d., Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 1 d.).

Pareiškėja kelia reikalavimą atlyginti turtinę ir neturtinę žalą iš Vilniaus miesto savivaldybės, atstovaujamos Vilniaus „Atgajos“ specialiosios mokyklos bei Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, dėl to, jog jos negaliai dukrai nebuvo suteiktas visas nemokamas mokslas Vilniaus „Atgajos“ specialiojoje mokykloje. Taigi pareiškėjos reikalavimas dėl žalos atlyginimo yra reiškiamas viešųjų paslaugų teikimo administravimo funkcijas atliekančiam viešojo administravimo subjektui – Vilniaus miesto savivaldybei, žalos atsiradimą kildinant iš netinkamai suteiktų ar (ir) nesuteiktų švietimo paslaugų. Tokio pobūdžio

reikalavimas patenka į Civilinio kodekso 6.271 straipsnio reguliavimo sritį ir teisingas administraciniam teismui (Administracinių bylų teisenos įstatymo 15 str. 1 d. 3 p.).

Atsižvelgiant į tai, spręsta, kad tokio pobūdžio ginčas nagrinėtinas administraciniame teisme.

2016 m. gegužės 23 d. specialiosios teisėjų kolegijos sprendimas teisingumo byloje Nr. T-27/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04686-2015-5

Procesinio sprendimo kategorija 94.5

[Prieiga internete](#)

59. Teismo išlaidos

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo iš Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos, ją panaikinus

Apžvelgiamoje byloje pirmosios instancijos teismas pareiškėjo UAB „Lietuvos rytas“ prašymą priteisti jam bylinėjimosi išlaidų atlyginimą tenkino ir, atsižvelgęs į tai, jog atsakovas Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisija (toliau – ir Komisija, atsakovas) klausimo sprendimo metu buvo panaikinta, taip pat vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo 46 straipsnio 9 dalimi, pagal kurią buvo nustatyta, jog reikiamą Komisijos ekspertų darbo <...> patalpų eksploatavimo ir kitų administracinių išlaidų finansavimą užtikrina VŠĮ Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (toliau – ir Fondas), kuris į bylą įtrauktas trečiuoju suinteresuotu asmeniu, sprendė, jog patirtų 376,50 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo suma pareiškėjui priteistina būtent iš Fondo.

LVAT priminė administraciniame procese taikomą principą „pralaimėjęs moka“ (ABTĮ 44 str. 1 d.). Aptariamam atveju baigiamuoju teismo sprendimu pareiškėjo skundo reikalavimai buvo patenkinti, atsakovo veiką pripažinus neteisėta, t. y. skundo reikalavimų patenkinimą iš esmės nulėmė neteisėti atsakovo veiksmai bei sprendimai. Taigi ir „pralaimėjęs“ šiuo atveju yra būtent atsakovas.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal ABTĮ 48 straipsnio 2 dalies nuostatą atsakovu administraciniame procese paprastai laikoma institucija, įstaiga, tarnyba, tarnautojas, kurių aktai ar veiksmai skundžiami. Tai reiškia, kad atsakovu gali būti tik tas subjektas (institucija, įstaiga, tarnyba, tarnautojas), kuris priėmė sprendimus ar atliko veiksmus, dėl kurių yra paduodamas skundas. Todėl ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, kaip šiuo atveju, tenka tik tam pralaimėjusiam atsakovui, kurio sprendimas buvo skundžiamas ir galiausiai pripažintas neteisėtu bei panaikintas.

Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija vertino, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, jog šioje byloje bylinėjimosi išlaidų atlyginimas pareiškėjui turėtų būti priteisiamas ne iš atsakovo, kurio sprendimas buvo skundžiamas ir galiausiai pripažintas neteisėtu, tačiau iš kitos proceso šalies – trečiojo suinteresuoto asmens, t. y. to, kurio teisėms ar pareigoms bylos išsprendimas gali turėti įtakos. Atsižvelgiant į administraciniame procese egzistuojančią proceso šalių teisinę padėtį bei jų sampratą, skundo tiek materialinių, tiek procesinių (taip pat ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimo) reikalavimų patenkinimas siejamas būtent su ABTĮ 48 straipsnyje nurodytomis proceso šalimis, neatsižvelgiant į tai, kokie kiti teisiniai santykiai sieja jas tarpusavyje arba su trečiaisiais asmenimis. Šiuo atveju pareiškėjo prašymo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą patenkinimui neturi reikšmės, kas užtikrina ar ginčijamo sprendimo metu užtikrino atsakovo materialinį, techninį aprūpinimą, tačiau svarbu yra subjektas (atsakovas), kurio sprendimas buvo skundžiamas ir galiausiai pripažintas neteisėtu bei panaikintas.

Sprendžiant klausimą, kas faktiškai atlygins (iš ko bus išieškotos) pareiškėjui iš atsakovo priteistas bylinėjimosi išlaidas, teisėjų kolegija pastebėjo, kad 2014 m. lapkričio 25 d. redakcijos Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymu Nr. XII-1357 Visuomenės informavimo etikos asociacijos Visuomenės informavimo etikos komisijai priskirta skundų nagrinėjimo funkcija iš esmės analogiška funkcijai, kurią atliko Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisija pagal Visuomenės informavimo įstatymo (redakcija, galiojusi iki 2015 m. sausio 1 d.) 46 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir kurią įgyvendindama ji priėmė apžvelgiamoje byloje ginčytą sprendimą. Akivaizdu, kad Komisijos, kuri pagal įstatymų leidėjo valią nutraukė veiklą, teises ir pareigas materialiaja prasme perėmė Visuomenės informavimo etikos asociacijos Visuomenės informavimo etikos komisija.

Skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo Fondo prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo nagrinėjimo klausimas perduotas teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-531-261/2016
Teismo proceso Nr. 3-61-3-02085-2014-5
Procesinio sprendimo kategorija 59
[Prieiga internete](#)

61. Procesiniai terminai

61.2. Termino atnaujinimas

Dėl skundo padavimo termino atnaujinimo ginčuose dėl statutiniams valstybės tarnautojams neišmokėtų motinystės (tėvystės) išmokų

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas skundo padavimo termino atnaujinimo klausimas byloje dėl neišmokėtos motinystės (tėvystės) išmokos dalies per laikotarpį nuo 2010 m. liepos 1 d. iki 2011 m. rugsėjo 22 d., taikant Socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo (toliau – Laikinasis įstatymas) 9 ir 10 straipsnių nuostatas.

Pareiškėja į teismą su skundu kreipėsi 2013 m. spalio 4 d. LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad nagrinėjamu atveju skundo padavimo termino klausimas nereguluojamas specialia norma, todėl ginčo teisiniams santykiams taikytinas bendrasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatytas kreipimosi į teismą terminas. Pirmoji pagal Laikinojo įstatymo nuostatas sumažinta motinystės (tėvystės) išmoka pareiškėjai išmokėta 2010 m. spalio 8 d., todėl LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad nustatytą skundo padavimo terminą pareiškėja praleido. Sprendžiant šio termino atnaujinimo klausimą, apžvelgiamoje administracinėje byloje LVAT teisėjų kolegija atsižvelgė į tai, kad šiuo atveju teisiniam reguliavimui buvo būdingas neaiškumas. Taip pat LVAT teisėjų kolegija pagal analogiją pasirinko susiklosčiusią praktiką sprendžiant skundo padavimo termino atnaujinimo klausimą bylose dėl taikant Laikinojo įstatymo nuostatas susidariusios pareigūnų ir karių valstybinės pensijos nepriemokos priteisimo, kuriose dėl analogiškos priežasties skundų padavimo terminai atnaujinami.

Remdamasi šiais argumentais, teisingumo ir protingumo kriterijais, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad pareiškėja terminą skundui paduoti praleido dėl svarbios priežasties, todėl prašymas atnaujinti terminą skundui paduoti tenkintas ir šis terminas atnaujintas.

2016 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-231-143/2016
Teismo proceso Nr. 3-65-3-00239-2013-7
Procesinio sprendimo kategorija 61.2
[Prieiga internete](#)

63. Skundas

63.2. Skundo priėmimas

Dėl galimybės paduoti atskirąjį skundą dėl teismo nutarties išduoti leidimą Lošimų priežiūros tarnybai atlikti veiksmus

Šioje byloje Lošimų priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir Tarnyba) 2016 m. sausio 22 d. kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teismą su prašymu, kurį Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. sausio 25 d. nutartimi patenkino: 1) išdavė leidimą Tarnybai atlikti Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo 20⁷ straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytus veiksmus – duoti privalomus nurodymus AB SEB bankui, AB „Citadele“ bankui, AB DNB bankui, AB Šiaulių bankui, „Swedbank“ AB, Nordea Bank AB (Lietuvos skyriui) nutraukti mokėjimus ar kitas finansines operacijas, susijusias su nelegalią nuotolinių lošimų veiklą Lietuvos Respublikoje vykdančiu subjektu, įskaitant atsiskaitymus už dalyvavimą nelegalios lošimų veiklos vykdytojų organizuojamuose nuotoliniuose lošimuose, laimėjimų išmokėjimus, statomų sumų priėmimus nelegaliai lošimus organizuojančio subjekto naudai; 2) išdavė leidimą Tarnybai atlikti Azartinių lošimų įstatymo 20⁷ straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytus veiksmus – duoti privalomus nurodymus tinklo paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti Interneto svetainėse prieinamą informaciją, kuri naudojama siekiant nelegaliai vykdyti nuotolinius lošimus.

Be to, Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. sausio 25 d. nutartimi nutarė šios administracinės bylos medžiagą laikyti nevieša ir neleisti su ja susipažinti ne proceso dalyviams.

BML Group Ltd 2016 m. sausio 28 d. Vilniaus apygardos administraciniam teismui pateikė prašymą, kuriuo prašė pateikti šio teismo 2016 m. sausio 25 d. nutarties kopiją. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. sausio 29 d. raštu nurodė, kad BML Group Ltd prašymas netenkinamas, kadangi 2016 m. sausio 25 d. teismo nutartimi byla pripažinta nevieša ir su ja neleidžiama susipažinti ne proceso dalyviams.

BML Group Ltd 2016 m. vasario 8 d. pateikė atskirąjį skundą, kuriame prašė panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. sausio 29 d. sprendimą (nutartį) ir patenkinti apelianto 2016 m. sausio 28 d. prašymą – pateikti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. sausio 25 d. nutarties nuorašą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. vasario 8 d. nutartimi, vadovaudamasis ABTĮ 134 straipsnio 3 dalies 2 punktu, atsisakė priimti BML Group Ltd atskirąjį skundą. Būtent šios nutarties teisėtumas buvo nagrinėtas apžvelgiamu atveju.

Šiuo aspektu teisėjų kolegija pažymėjo, kad ABTĮ 134 straipsnio 3 dalies 2 punktas nustato, jog apeliacinis skundas nepriimamas ir grąžinamas jį padavusiam asmeniui, jeigu skundą paduoda neveiksnius asmuo arba asmuo, neturintis teisės jį paduoti (pagal ABTĮ 148 straipsnį atskiriesiems skundams paduoti ir nagrinėti taikomos taisyklės, reglamentuojančios procesą apeliacinės instancijos teisme, išskyrus šiame skirsnyje numatytas išimtis). Pagal ABTĮ 48 straipsnio 2 dalį administracinės bylos proceso šalys yra pareiškėjas (skundą, prašymą padavęs subjektas; teismas, priėmęs nutartį); atsakovas (institucija, įstaiga, tarnyba, tarnautojas, kurių aktai ar veiksmai skundžiami); tretieji suinteresuoti asmenys (t. y. tie, kurių teisėms ar pareigoms bylos išsprendimas gali turėti įtakos). Kadangi Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. sausio 25 d. nutartimi buvo sankcionuoti Lošimų priežiūros tarnybos prašomi atlikti veiksmai, numatyti Azartinių lošimų įstatymo 20⁷ straipsnio 1 dalyje, todėl minėta nutartis priimta remiantis Azartinių lošimų įstatymo 20⁷ straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, t. y. dalyvaujant tik Lošimų priežiūros tarnybai (kaip pareiškėjui) ir nesant kitų administracinės bylos proceso šalių (atsakovo ir trečiųjų suinteresuotų asmenų), taip pat ginčo iš esmės nenagrinėjant. Vadinasi, BML Group Ltd neturėjo teisės paduoti atskirąjį skundą, kadangi nebuvo administracinės bylos šalimi.

Teisėjų kolegija taip pat nurodė, jog Vilniaus apygardos administracinio teismo nutartis išduoti leidimą atlikti veiksmus nėra skundžiama aukštesniam teismui (Azartinių lošimų įstatymo 20⁷ str. 2 d., ABTĮ 1 str. 3 d.), t. y. pati savaime minėta teismo nutartis BML Group Ltd pasekmių nesukelia.

Konstatuota, jog Vilniaus apygardos administracinis teismas pagrįstai ABTĮ 134 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu atsisakė priimti BML Group Ltd 2016 m. vasario 8 d. atskirąjį skundą.

2016 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-345-756/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00321-2016-8

Procesinio sprendimo kategorija 63.2; 63.3

[Prieiga internete](#)

63.3. Atsisakymas priimti skundą

63.3.1. kai skundas (prašymas) nenagrinėtinas teismų

Dėl gamintojo teisės ginčyti organizacijos, kuriai buvo pavedęs organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą, pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos panaikinimą

Atskiruoju skundu ginčyta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria pareiškėjo Lietuvos ir Slovakijos akcinės bendrovės „Grafobal Vilnius“ skundą dėl Aplinkos apsaugos agentūros 2016 m. sausio 8 d. sprendimo, kuriuo panaikinta VŠĮ „Gamtos ateitis“ išduota pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencija ir apie tai informuota VŠĮ „Gamtos ateitis“, panaikinimo atsisakyta priimti kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka (ABTĮ 37 str. 2 d. 1 p.).

Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėjas 2014 m. lapkričio 28 d. su VŠĮ „Gamtos ateitis“ sudarė pavidimo sutartį „Dėl apmokestinamosios pakuotės atliekų tvarkymo organizavimo“. Taip pat pareiškėjas 2015 m. lapkričio 30 d. su VŠĮ „Gamtos ateitis“ sudarė pavidimo sutartį „Dėl apmokestinamosios pakuotės atliekų tvarkymo organizavimo“. Pareiškėjo teigimu, VŠĮ „Gamtos ateitis“ panaikinus pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją, ši neteko teisės vykdyti su pareiškėju sudarytos pavidimo sutarties, todėl

sprendimas sukėlė pareiškėjui tiesiogines pasekmes, nes panaikino teisę 2016 metais kolektyviai organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą, dėl to 2016 metais nebus sutvarkyta 340 tonų pakuočių atliekų.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2016 m. vasario 5 d. rašte Nr. (17-2)-D8-902 „Dėl teisinio reglamentavimo aiškinimo“ nurodyta, kad vadovaujantis Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies nuostatomis, gamintojai ir importuotojai, pavedę vykdyti savo pareigas vienai organizacijai, negali pavesti savo pareigų vykdymo kitai organizacijai einamųjų kalendorinių metų laikotarpiu. Aplinkos ministerijos nuomone, minėta įstatymo nuostata išimčių, leidžiančių gamintojams ir importuotojams po gruodžio 1 d. keisti pasirinktą licencijuotą gamintojų ir importuotojų organizaciją, nenumato. Todėl gamintojas ir (ar) importuotojas, kuris dėl tam tikrų priežasčių nutraukė sutartį su licencijuota gamintojų ir importuotojų organizacija, kuriai buvo pavedęs organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą ir šiam laikotarpiui pasibaigus teisės aktų nustatyta tvarka privalės sumokėti mokestį už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis. Toks gamintojas ir (ar) importuotojas pareigos organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą vykdymą kitai licencijuotai gamintojų ir importuotojų organizacijai galės pavesti ne ankstesniems kaip 2017 metams.

Apibendrinus išdėstytas aplinkybes, daryta išvada, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti pareiškėjo skundą, todėl priėmė nepagrįstą nutartį, kuri panaikinta, skundo priėmimo klausimą perduodant pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-370-502/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00558-2016-0

Procesinio sprendimo kategorija 63.3

[Prieiga internete](#)

Dėl galimybės planavimo iniciatoriui ginčyti teisme planavimo organizatoriaus atsisakymą nagrinėti jo pateiktą detaliojo plano koncepciją

Apžvelgiamu atveju atskirojo skundo dalykas buvo pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria ABTĮ 37 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu atsisakyta priimti pareiškėjo skundą dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2016 m. vasario 17 d. sprendimo panaikinimo, teisėtumas ir pagrįstumas.

Pareiškėjo ginčytu Palangos miesto savivaldybės administracijos 2016 m. vasario 17 d. sprendimu atsisakyta nagrinėti pareiškėjo (planavimo iniciatoriaus) pateiktą detaliojo plano koncepciją ir pranešama, jog vadovaujantis 2015 m. rugpjūčio 7 d. teritorijų planavimo proceso inicijavimo sutarties 27 punktu, numatančiu, kad sutartis gali būti nutraukta vienašališkai įspėjus prieš 30 kalendorinių dienų kitą šalį, nutraukiama teritorijų planavimo inicijavimo sutartis ir nuo 2016 m. kovo 21 d. bus panaikinti visi Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai ir sprendimai dėl ginčo teritorijos detaliojo plano rengimo.

Teisėjų kolegija pabrėžė, kad, kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, Teritorijų planavimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog detaliojo teritorijų planavimo procesą sudaro trys etapai: parengiamasis, rengimo ir baigiamasis. Tačiau šiuo aspektu atkreiptas dėmesys, kad nagrinėtu atveju Palangos miesto savivaldybės administracijos (planavimo organizatoriaus) atsisakymas viename iš detaliojo teritorijų planavimo proceso etapų nagrinėti pareiškėjo (planavimo iniciatoriaus) pateiktą detaliojo plano koncepciją iš esmės yra atsisakymas atlikti veiksmus, kuris tiesiogiai daro įtaką pareiškėjo teisėms ir sukelia jam konkrečias teises pasekmes, kadangi šiuo atveju užkertamas kelias tolesnei detaliojo teritorijų planavimo proceso eigai ir atitinkamai galutinio šį procesą užbaigiančio sprendimo priėmimui. Todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėtu atveju pareiškėjas turėjo teisę reikalauti, kad administracinis teismas įvertintų tokius savivaldybės administravimo subjekto veiksmus (neveikimą).

Kartu teisėjų kolegija pažymėjo, kad Palangos miesto savivaldybės administracijos 2016 m. vasario 17 d. sprendimas pagal savo esmę ir turinį laikytinas Palangos miesto savivaldybės administracijos (planavimo organizatoriaus) sprendimu nutraukti 2015 m. rugpjūčio 7 d. teritorijų planavimo inicijavimo sutartį ir šiuo aspektu negali būti laikomas tik informacinio pobūdžio raštu.

Daryta išvada, jog pirmosios instancijos teismas skundo priėmimo stadijoje nepagrįstai padarė išvadą, kad pareiškėjo skundžiamas Palangos miesto savivaldybės administracijos 2016 m. vasario 17 d. sprendimas yra informacinio pobūdžio pranešimas, kuris pareiškėjui sukelia tik procedūrinės, bet ne materialiąsias teises pasekmes, todėl negali būti savarankiškas administracinės bylos dalykas. Konstatuota, jog

pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti pareiškėjo skundą, todėl teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas grąžintas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-482-575/2016

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00150-2016-0

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

[Prieiga internete](#)

Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos pranešimo apie pateiktos deklaracijos trūkumus, kaip administracinės bylos dalyko

Apžvelgiamos bylos dalykas – pirmosios instancijos teismo nutarties dalies, kuria *inter alia* atsisakyta priimti dalį pareiškėjo skundo reikalavimų, teisėtumas ir pagrįstumas.

Pagal bylos aplinkybes nustatyta, kad pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas: 1) panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) 2015 m. lapkričio 9 d. sprendimą išieškoti mokestinę nepriemoką iš turto; 2) panaikinti VMI 2014 m. lapkričio 21 d. pranešimą apie VMI pateikto dokumento trūkumus; 3) įpareigoti VMI priimti jo 2014 m. lapkričio 20 d. metinę pajamų deklaraciją ir nutraukti bet kokius priverstinio išieškojimo veiksmus jo atžvilgiu pagal 2014 m. spalio 2 d. metinę pajamų deklaraciją. Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą dėl reikalavimo panaikinti VMI 2014 m. lapkričio 21 d. pranešimą apie 2014 m. lapkričio 20 d. VMI pateikto dokumento trūkumus; kitus skundo reikalavimus priėmė.

Teisėjų kolegija, pasisakydama dėl nepriimtos pareiškėjo skundo dalies, pažymėjo, kad pareiškėjas pareikštu reikalavimu prašė panaikinti VMI 2014 m. lapkričio 21 d. pranešimą apie 2014 m. lapkričio 20 d. VMI pateikto dokumento trūkumus, kuriame mokesčių administratorius informavo, jog pareiškėjo pateikta patikslinta gyventojų pajamų mokesčio deklaracija (forma GPM308) nepriimta, ir prašė ne vėliau kaip per 10 dienų nuo šio pranešimo įteikimo dienos pašalinti lentelėje išvardytus dokumento trūkumus ir iš naujo pateikti teisingai užpildytą dokumentą. Nustatyta, kad pareiškėjas minėtų trūkumų netaisė, nes manė, jog 2014 m. lapkričio 20 d. VMI pateiktas dokumentas buvo be trūkumų. Pareiškėjas, remdamasis VMI 2014 m. lapkričio 21 d. pranešimu, nepateikė patikslintos deklaracijos, todėl jo 2014 m. lapkričio 20 d. pateikta deklaracija nebuvo priimta, o mokestinė prievolė jam nustatyta remiantis 2014 m. spalio 2 d. pateikta deklaracija, kuri buvo priimta. Kreipdamasis į teismą, pareiškėjas siekė, kad gyventojų pajamų mokesčio prievolės dydis būtų nustatytas remiantis 2014 m. lapkričio 20 d. pateikta deklaracija.

Teisėjų kolegija sprendė, jog pirmosios instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad skundžiamas mokesčių administratoriaus pranešimas tėra tarpinis procedūros dokumentas, kuriuo mokesčių mokėtojo teisinės padėties klausimas iš esmės nėra sprendžiamas ir jis negali būti savarankišku dalyku šioje administracinėje byloje. Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėtoje situacijoje priimtas sprendimas negali būti laikomas tarpiniu procedūros dokumentu, nes sukelia teisinės pasekmės nepriėmus jokio baigiamojo procedūros sprendimo. Nurodyta, jog skundžiamu sprendimu atsisakyta priimti pareiškėjo pateiktą patikslintą deklaraciją ir nepriėmus jokio kito sprendimo pareiškėjui kyla teisinės pasekmės – mokestinė prievolė jam nustatoma remiantis 2014 m. spalio 2 d. pateikta deklaracija.

Teisėjų kolegija sprendė, kad VMI 2014 m. lapkričio 21 d. pranešimas laikytinas sprendimu, kuriuo atsakovas atsisakė priimti pareiškėjo pateiktą patikslintą deklaraciją, ir šis sprendimas gali būti skundžiamas administraciniam teismui kaip sukeliantis teisinės pasekmės pareiškėjui. Todėl pirmosios instancijos teismo nutarties dalis, kuria atsisakyta priimti reikalavimą dėl VMI 2014 m. lapkričio 21 d. pranešimo panaikinimo, naikinta ir skundo priėmimo klausimas šioje dalyje perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-540-602/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01299-2016-3

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1; 67

[Prieiga internete](#)

Dėl savivaldybės tarybos sprendimo dėl krematoriumo vietos nustatymo, kaip individualaus administracinio akto

Apžvelgiamos bylos dalykas – pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria teismas atsisakė priimti pareiškėjų UAB Vilniaus laidojimo rūmai „Ritualas“ ir UAB „Laidotuvių rūmai“ skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos (toliau – ir Taryba) 2016 m. vasario 24 d. sprendimo (toliau – ir Sprendimas) panaikinimo *inter alia* ABTĮ 37 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, pagrįstumas ir teisėtumas.

Nustatyta, jog Taryba Sprendimu nusprendė nepritarti krematoriumo vietai su miesto centru besiribojančioje Vilniaus miesto dalyje ir siūlyti parinkti krematoriumo vietą kitoje nuo centro nutolusioje miesto dalyje. Šiuo sprendimu taip pat pavesta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamentui apie šį sprendimą per 3 darbo dienas nuo jo įsigaliojimo dienos informuoti, be kita ko, planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą). Tarybos Sprendimas išsiųstas pareiškėjui UAB Vilniaus laidojimo rūmai „Ritualas“ kaip planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui (užsakovui). Taip pat nustatyta, kad Taryba priėmė sprendimą dėl konkrečios vietos, kuri nuomos teise yra valdoma pareiškėjo UAB „Laidotuvių rūmai“, o Tarybos sprendime minimu adresu esantis pastatas nuosavybės teise priklauso pareiškėjui UAB „Laidotuvių rūmai“, kurį nuomos teise valdo pareiškėjas UAB Vilniaus laidojimo rūmai „Ritualas“.

Daryta išvada, kad skundžiamas Tarybos Sprendimas yra vienkartinis teisės normų taikymo aktas, subjektas, kuriam skirtas sprendimas, gali būti individualizuojamas, kas sudaro pagrindą konstatuoti, kad ginčijamas Sprendimas, priešingai nei sprendė pirmosios instancijos teismas, nėra norminio pobūdžio.

Teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad Tarybos Sprendimas priimtas vadovaujantis, be kita ko, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 9 dalimi, kurioje įtvirtinta, kad, jeigu iki programos patvirtinimo savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama ūkinė veikla, taryba priima neigiamą motyvuotą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių, poveikio aplinkai vertinimo procedūros negali būti tęsiamos tol, kol galioja savivaldybės tarybos priimtas sprendimas, išskyrus atvejus, kai planuojama ūkinė veikla yra valstybinės reikšmės ir jos įgyvendinimas numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose valstybės strateginiuose planuose. Apie savivaldybės tarybos priimtą neigiamą sprendimą savivaldybės administracija nedelsdama (per 3 darbo dienas) informuoja atsakingą instituciją ir planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą) ir kartu pateikia savivaldybės tarybos sprendimą. Atsakinga institucija, gavusi savivaldybės tarybos sprendimą, apie tai informuoja visuomenę Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje buvo sprendžiama dėl savivaldybės tarybos administracinių aktų, priimtų, be kita ko, vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 9 dalimi, kaip individualių administracinių aktų teisėtumo ir pagrįstumo.

Taip pat atkreiptas dėmesys ir į tai, kad Vietos savivaldos įstatymo 21 straipsnyje, be kita ko, įtvirtinta, jog savivaldybių atstovaujamos ir vykdomos institucijos priimti norminiai teisės aktai oficialiai skelbiami Teisės aktų registre Teisėkūros pagrindų įstatymo nustatyta tvarka ir savivaldybių interneto tinklalapiuose. Pažymėta, kad Tarybos Sprendimas Teisės aktų registre nėra paskelbtas. Daryta išvada, kad ir pats sprendimą priėmęs subjektas jį rengė ne kaip norminį, bet kaip individualų teisės aktą. Tai patvirtino ir tai, kad Taryba Sprendime nurodė, jog jis gali būti skundžiamas ABTĮ nustatyta tvarka.

Įvertinus minėtas faktines aplinkybes ir teisinį reglamentavimą, teisėjų kolegija nepritarė pirmosios instancijos teismo vertinimui, kad Tarybos Sprendimas iš esmės yra norminio pobūdžio, ir konstatavo, jog pirmosios instancijos teismas netinkamai sprendė šios pareiškėjų skundo dalies priėmimo klausimą ir nepagrįstai atsisakė priimti pareiškėjų skundo dalį dėl Tarybos Sprendimo, todėl pirmosios instancijos teismo nutartis šioje dalyje panaikinta, o šios pareiškėjų skundo dalies priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-539-552/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01164-2016-4

Procesinio sprendimo kategorija 63.2; 63.3.1

[Prieiga internete](#)

74. Teismo sprendimas

Dėl jau įvykdyto administracinio sprendimo teisėtumo patikros

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje kreipėsi į teismą su prašymu įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės tarybą svarstyti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 5 d. sprendimo Nr. 1-1716 „Dėl priešmokyklinio ugdymo grupių (klasių) skaičiaus 2014–2015 mokslo metams nustatymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose“ priedo atitinkamų punktų pakeitimo klausimą, suderinant juos su aukštesnės galios teisės aktuose nustatytais reikalavimais, t. y. nustatyti grupėse ne didesnę kaip 20 vaikų skaičių.

Pirmosios instancijos teismas sprendimu pareiškėjo prašymą tenkino iš dalies, t. y. pripažino, kad pareiškėjo prašymas yra teisėtas, tačiau atsisakė įpareigoti atsakovą faktiškai atlikti pareiškėjo prašomus veiksmus – svarstyti ginčijamo teisės akto pakeitimą.

Administracinio teismo priimamų sprendimų rūšys išvardytos Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 88 straipsnyje. Jame nustatyta, kad išnagrinėjęs bylą administracinis teismas priima vieną iš šių sprendimų: 1) atmesti skundą (prašymą) kaip nepagrįstą; 2) patenkinti skundą (prašymą) ir panaikinti skundžiamą aktą (ar jo dalį) arba įpareigoti atitinkamą administravimo subjektą pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitokį teismo patvarkymą; 3) patenkinti skundą (prašymą) ir įpareigoti savivaldybių administravimo subjektą atitinkamai įgyvendinti įstatymą, vykdyti Vyriausybės nutarimą ar kitą teisės aktą; 4) patenkinti skundą ir išspręsti ginčą kitu įstatymų numatytu būdu; 5) patenkinti skundą (prašymą) ir priteisti atlyginti žalą, atsiradusią dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų (Civilinio kodekso 6.271 str.). ABTĮ 3 straipsnis įpareigoja administracinį teismą nustatyti, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar aktas (veika) neprieštarauja tikslams ir uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo atitinkamus įgaliojimus. Nagrinėtu atveju, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas, nepaisant to, kad išsprendė bylą ne pareiškėjo prašytu būdu, nuo minėtų ABTĮ procesinių reikalavimų nenukrypo, kadangi tokio teismo sprendimo priėmimą lėmė susiklosčiusios bylai reikšmingos aplinkybės.

Apelianto nuomone, pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad pareiškėjo prašymo tenkinimas nebėra aktualus, t. y. nesukeliantis jokių teisinių pasekmių, nes pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo metu (2015 m. kovo 31 d.) 2014–2015 mokslo metai jau buvo besibaigiantys, turėjo pareiškėjo prašymą atmesti kaip nepagrįstą. Dėl šių argumentų LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad nors ginčytas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimas nukreiptas į bylos nagrinėjimo metu jau pasibaigusius mokslo metus, šis sprendimas gali turėti esminės reikšmės, t. y. sukelti neigiamas teises pasekmes, Vilniaus miesto savivaldybės tarybai (taip pat ir kitų savivaldybių taryboms) ateityje formuojant kitų mokslo metų priešmokyklinio ugdymo grupes (klases) bei nustatant šiose grupėse (klasėse) vaikų skaičių. Tuo atveju, jei ginčo sprendimu grupės (klasės) suformuotos neteisėtai, susiklosto teisinė situacija, kai teismo sprendimu įteisinama neteisė, o tai pažeistų vieną iš pagrindinių teisės principų, kad iš neteisės negali atsirasti teisė.

Kaip minėta, pareiškėjas kreipėsi į teismą įgyvendindamas Konstitucijos 123 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros funkciją. Atsižvelgiant į tai, anot LVAT teisėjų kolegijos, negalima teigti, kad teismo sprendimas, kuriuo konstatuotas savivaldybės administravimo subjekto priimto teisės akto (jo dalies) neteisėtumas, nėra teisiškai reikšmingas. Teigiant priešingai, būtų paneigta Vyriausybės atstovo tarnybos instituto reikšmė bei savivaldybių veiklos administracinės priežiūros paskirtis. Taigi, nors bylai aktualūs 2014–2015 mokslo metai yra pasibaigę, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, neleistina situacija, jog ginčo sprendimu neteisėtai suformuoti priešmokyklinio ugdymo grupių (klasių) vaikų skaičiai būtų įteisinami į ateitį.

Atsižvelgusi į tai, kad ginčo sprendimas (jo dalis) yra įvykdytas, 2014–2015 mokslo metai pasibaigę, LVAT teisėjų kolegija taip pat sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad įpareigoti atsakovą svarstyti sprendimo priedo atitinkamų punktų pakeitimo klausimą būtų neprotinga ir nepagrįsta, nes atkurti teisėtą padėtį, pasikeitus faktinėms aplinkybėms, nebėra įmanoma. Taigi ir teismo sprendimu negali būti nustatytas įpareigojimas, kurio įvykdyti objektyviai negalima.

2016 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-426-602/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03368-2014-0

Procesinio sprendimo kategorija 1.2; 30

[Prieiga internete](#)

